

Cartrefi Caerffili

**Datganiad o Bolisi a Gweithdrefn ar gyfer
Ymddygiad Gwrthgymdeithasol**

DATGANIAD O BOLISI A GWEITHDREFN AR GYFER YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

RHAN 1 - DATGANIAD O BOLISI	Tudalen
1. Rhagarweiniad	3
2. Datganiad o bolisi	4
3. Diffiniad o ymddygiad gwrthgymdeithasol	5
4. Categoriâu o ymddygiad gwrthgymdeithasol	5
5. Datganiad o bolisi cyffredinol	7
5.1 Cyfrifoldebau/ disgwyliadau'r tenant	7
6. Atal	8
6.1 Cyfryngu	8
6.2 Wardeiniaid Diogelwch Cymunedol	8
6.3 Teledu Cylch Cyfyng	8
6.4 Diogel drwy Ddyluniad	9
6.5 Contractau Ymddygiad Derbyniol	9
6.6 Cymorth/ prosiectau dargyfeiriol	9
7. Cymorth	9
7.1 Cefnogi achwynwyr am ymddygiad gwrthgymdeithasol	10
7.2 Cynllun Cymorth i Dystion	10
7.3 Cymorth ar gyfer unigolion sy'n ymddwyn mewn modd gwrthgymdeithasol	11
8. Gorfodi	12
8.1 Ysgrifennu at y cyflawnwr honedig/ cyfweld â'r cyflawnwr honedig	13
8.2 Defnyddio offer monitro sŵn	13
8.3 Contractau Ymddygiad Derbyniol	13
8.4 Gwaharddeb Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	14
8.5 Gorchymyn Ymddygiad Troseddol	14
8.6 Hysbysiadau Gwarchod y Gymuned	14
8.7 Gorchymyn Cau Eiddo	14
8.8 Gwaharddebau Sifil	14
8.9 Gorchymynion Israddio	15
8.10 Achosion Cymryd Meddiant	15
8.11 Troi allan	16
9. Gweithio ar y cyd ag asiantaethau eraill	16
10. Polisiâu cam-drin domestig	17
10.1 Diffiniadau	17
10.2 Effaith cam-drin a thrais domestig	18
10.3 Asiantaethau	18
11. Digwyddiadau sy'n ymwneud â chasineb	20
12. Rhannu gwybodaeth	20
13. Cyfrinachedd	21
14. Recordio galwadau ffôn	21
15. Hyfforddi staff ynghylch ymddygiad gwrthgymdeithasol	22
16. Monitro ymddygiad gwrthgymdeithasol	22
16.1 Dangosyddion Perfformiad	22
17. Adolygiad	22
 RHAN 2 - DATGANIAD O WEITHDREFNAU	
1. Nodau ac amcanion gweithredu	23
2. Cyfrinachedd	23
3. Gwneud cwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol	23

4. Graddio ac asesu cwyn	25
5. Ymchwilio i gwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol	26
5.1 Cyfweld â'r Achwynydd	26
5.2 Ymchwiliadau Ehangach	27
5.3 Cyfweld â'r cyflawnwr honedig	27
5.4 Tystiolaeth	27
6. Cefnogi achwynwyr	28
7. Monitro cwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol	29
8. Cau Achosion	29
9. Manylion cyswllt	30
10. Argaeledd polisi a gweithdrefn ymddygiad gwrthgymdeithasol	31
Atodiad 1 - Asesiad o'r Effaith ar y Dioddefwr	32

RHAN 1 - DATGANIAD O BOLISI

1. Rhagarweiniad

Mae Deddf Tai 1996, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 2003, yn rhoi dyletswydd ar Gartrefi Caerffili fel landlord cymdeithasol i lunio, cyhoeddi ac adolygu polisiau a gweithdrefnau ar gyfer ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Yn ogystal, rhaid iddo lunio crynodeb hefyd a'i wneud ar gael i'r cyhoedd ar gais. At ddiben y ddogfen hon, mae'r term Cartrefi Caerffili yn disgrifio rôl landlord cymdeithasol. Defnyddir Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (CBSC) i ddisgrifio'r Cyngor cyfan.

Mae dwy ran i'r ddogfen benodol hon. Datganiad o Bolisi yw'r rhan gyntaf a Datganiad o Weithdrefnau yw'r ail ran. Nod y ddogfen hon yw rhoi darlun clir o gyfrifoldebau Cartrefi Caerffili fel landlord cymdeithasol, dull Cartrefi Caerffili a sut y mae'n bwriadu gweithio mewn partneriaeth er mwyn mynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans mewn modd effeithiol. Mae dyletswydd ar Gartrefi Caerffili i orfodi ei amodau tenantiaeth; cytundeb lesddaliad neu gyfamodau caethiwus, ond mae dyletswydd arno hefyd i ddiogelu ei denantiaid, lesddeiliaid a, mewn rhai achosion, ei breswylwyr preifat. Mae'r polisi hwn, felly, yn berthnasol i holl denantiaid a lesddeiliaid Cartrefi Caerffili; trigolion y Fwrdeistref Sirol y mae eu hymddygiad yn cael effaith ar rôl Cartrefi Caerffili fel landlord, a gellir ei ddefnyddio i amddiffyn staff ac asiantiaid sy'n cyflawni swyddogaethau Cartrefi Caerffili. At ddiben y ddogfen hon, ystyrir bod y Polisi a'r Weithdrefn yn berthnasol i'r holl bobl hyn oni nodir yn wahanol fel arall.

Wrth lunio'r ddogfen hon, mae Cartrefi Caerffili wedi ymgynghori â nifer o'i randdeiliaid er mwyn sicrhau bod y dull gweithredu y cytunwyd arno a'r safbwyntiau'n cefnogi ac yn unol â'r Cynllun Integredig Sengl, Caerffili yn Darparu, ac yn cyfrannu at y thema Caerffili Saffach.

Mae Cartrefi Caerffili wedi mabwysiadu dull sy'n canolbwyntio ar y dioddefwr wrth ymdrin â chwynion ynghylch ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans a bydd yn cymryd camau gweithredu yn gyflym ac yn bendant lle bo'n bosibl a bydd yn cynnal ei ymchwiliadau mewn modd proffesiynol a gwrthrychol.

Bydd y ddogfen hon ar gael i aelodau'r cyhoedd ac i unrhyw barti sydd â diddordeb ar wefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili - www.caerphilly.gov.uk ac ym mhob Swyddfa Dai Cartrefi Caerffili.

Mae'r Polisi a'r Weithdrefn hyn yn ddwyieithog a fe'u darperir mewn unrhyw iaith neu fformat arall ar gais.

Os oes gennych unrhyw ymholiad ynghylch y ddogfen hon, neu os ydych yn dymuno gwneud sylwadau neu argymhellion ar gyfer adolygiadau o'r ddogfen yn y dyfodol, gallwch wneud hynny drwy ffonio'r Rheolwr Gorfodi Tenantiaeth ar (01495) 235448; drwy anfon e-bost i: tenancyenforcement@caerphilly.gov.uk neu drwy ysgrifennu at: Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, Tai'r Sector Cyhoeddus, Blwch Post 129, Hengoed CF82 9BQ.

2 Datganiad o bolisi

Er bod Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014 yn rhoi pwerau ehangach i fynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol, mae nifer o rwymedigaethau eraill, mwy eang, wedi'u rhoi ar CBSC gan ddeddfwriaeth arall sy'n bodoli eisoes:

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Deddfau Plant 1989 a 2004
- Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998
- Deddf Diogelu Data 1998
- Deddf Cydraddoldeb 2010
- Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000
- Deddf Tai (Cymru) 2014
- Deddf Hawliau Dynol 1998
- Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio 2000 / Deddf Diogelu Rhyddidau 2012
- Deddf Troseddau Difrifol 2015
- Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Mae angen i CBSC, felly, sicrhau bod unrhyw bolisi neu weithdrefn sydd ar waith yn gyson ac yn cyd-fynd â rhwymedigaethau a gofynion y rhoddir arno gan y ddeddfwriaeth hon. Nid yw'r rhestr uchod yn hollgynhwysol o bell ffordd, a'i phwrpas yw rhoi syniad o ystod y ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu'r modd y mae CBSC yn cyflawni ei ddyletswyddau.

Mae nifer o strategaethau a pholisïau lleol hefyd sy'n gysylltiedig â'r ddogfen hon, ac mae angen i'r polisi hwn gyd-fynd â'r rhain. Maent yn cynnwys:

- Cynllun Integreiddio Sengl Cyngor Caerffili
- Cynllun Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Caerffili Saffach
- Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2016 - 2020
- Cynllun Gwasanaeth Tai
- Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru Gyfan
- Polisïau a Gweithdrefnau Tai'r Sector Cyhoeddus

Nod pennaf polisi a gweithdrefn ymddygiad gwrthgymdeithasol Cartrefi Caerffili yw darparu fframwaith er mwyn sicrhau ei fod yn ymateb i holl ddigwyddiadau o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans mewn modd sy'n gyson, priodol a chymesur. Mae'r polisi a'r weithdrefn yn ceisio cefnogi nodau ac amcanion ehangach y strategaethau a'r cynlluniau cysylltiedig hyn er mwyn i denantiaid/preswylwyr fwynhau eu cartrefi mewn heddwch, creu cymunedau diogel a chydlynol a gwella ansawdd bywyd i denantiaid, lesddeiliaid a phreswylwyr o fewn y Fwrdeistref Sirol. Mae'r polisi'n ceisio ategu a chynorthwyo ymdrechion Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Caerffili Saffach ac asiantaethau lleol eraill drwy weithio'n effeithiol mewn partneriaeth er mwyn darparu ymateb cydweithredol i ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans.

Bydd cwynion ynghylch ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans yn cael eu cyfeirio at yr Adran Gorfodi Tenantiaeth. Bydd cwynion ynghylch elfennau rheoli ystadau o'r denantiaeth yn cael eu cyfeirio at Swyddfeydd Tai'r Ardal a Chymdogaeth i'w hymchwilio. Gweler enghreifftiau yn Adran 4 isod. Bydd yr Adran Gorfodi Tenantiaeth yn ymchwilio i gwynion ynghylch ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Bydd cwynion sy'n cael eu cyfeirio yn anghywir at yr Adran Gorfodi Tenantiaeth yn cael eu hailgyfeirio fel sy'n briodol.

Wrth lunio'r ddogfen hon, mae Cartrefi Caerffili wedi ystyried ei gyfrifoldebau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i ddileu pob math o wahaniaethu drwy hyrwyddo perthynas dda a pharch o fewn a rhwng ein cymunedau, preswylwyr, aelodau etholedig, ymgeiswyr am swyddi a'r gweithlu. Byddwn hefyd yn gweithio i sicrhau bod gan bawb yr un cyfle i ddefnyddio ein gwasanaethau, ni waeth eu gwreiddiau ethnig, rhyw, oed, statws priodasol, tueddfryd rhywiol, anabledd, ailbeniad rhywedd, crefydd neu ddiffyg cred, defnydd o'r Gymraeg, BSL ac ieithoedd eraill, cenedl, cyfrifoldeb dros unrhyw ddibynnyddion neu unrhyw reswm arall nad oes modd ei gyfiawnhau. Mae gan yr elfen hon o'r ddogfen polisi a gweithdrefn gysylltiadau clir â Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2016-2020 CBSC a bydd yn ategu'r canllawiau y mae'n eu cynnig.

3 Diffiniad o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans

Defnyddir dau ddiffiniad i ddiffinio ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Mae'r ddau wedi'u cynnwys yn Neddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014 - Rhan 1. Pwrpas hyn yw sicrhau ein bod yn cynnwys ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans mewn cyd-destun tai a ddi-dai hefyd.

- 'Lle mae ymddygiad yn medru achosi niwsans neu boendod i unigolyn mewn perthynas â meddiannu eiddo preswyl neu mae'r ymddygiad yn medru achosi niwsans neu boendod sy'n gysylltiedig â thai i unrhyw berson'
Mae *ymwneud â thai* yn golygu ymwneud yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol â swyddogaeth rheoli tai Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
- 'Ymddygiad sydd wedi achosi neu sy'n debygol o achosi aflonyddwch, braw neu drallod i unrhyw berson lle mae'r ymddygiad gwrthgymdeithasol wedi digwydd mewn man cyhoeddus'

4. Categoriâu o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans

Mae'r canlynol yn gategoriâu a diffiniadau o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Er nad yw'r rhestr yn hollgynhwysol, gellir ei defnyddio fel arweiniad.

Sŵn

Gall gynnwys sŵn o gerddoriaeth/ teledu â'r sain yn rhy uchel, partïon rheolaidd, ceir yn tanio injan, gweiddi, dadlau, cau drysau'n ddiofal, cŵn yn cyfarth ac ati.

Nid yw hyn yn cynnwys synau cyffredin yr aelwyd megis tynnu dŵr toiledau, babanod yn llefain neu ddigwyddiadau unigol.

Aflonyddwch, bygythiadau ac ymddygiad bygythiol

Gall gynnwys gwneud bygythiadau, ystumiau bygythiol, bwllo a phoeni pobl, a gall gynnwys defnyddio iaith neu ymddygiad yn bwrpasol i fygythio unigolyn.

Cam-drin geiriol ac ysgrifenedig

Defnyddio iaith frwnt a bygythiol, cam-drin ysgrifenedig.

Cam-ddefnyddio sylweddau - cyffuriau ac alcohol - cyflenwi, tyfu, defnyddio neu gam-ddefnyddio

Gall gynnwys cymryd sylweddau, gwerthu/cyflenwi cyffuriau anghyfreithlon/cyffuriau presgripsiwn, presenoldeb defnyddwyr neu unigolion sy'n delio cyffuriau, tyfu cyffuriau, paraffernalia sy'n ymwneud â chyffuriau ac ati.

Fandaliaeth/ difrod i eiddo

Gall gynnwys difrod troseddol, fandaliaeth, tanau bwriadol, difrod i adeiladau ac ati.

Trais Corfforol (heblaw cam-drin domestig)

Trais corfforol, niwed corfforol difrifol, ymosod ac ati.

Cam-drin Domestig

Gall gynnwys cwynion a wnaed gan yr unigolyn yr effeithiwyd arno yn uniongyrchol, aelod o'r aelwyd neu gymydog sy'n dioddef o ofid neu aflonyddwch yn sgil y digwyddiadau.

Digwyddiadau sy'n ymwneud â chasineb

Ar sail lliw croen, gwreiddiau ethnig, rhyw, oed, statws priodasol, tueddfryd rhywiol, anabledd, ailbeniad rhywedd, crefydd neu ddiffyg cred, iaith neu genedligrwydd.

Trosedd Casineb - trosedd y mae'r dioddefwr neu unrhyw berson arall yn ystyried sydd wedi cael ei ysgogi gan elyniaeth neu ragfarn ar sail anabledd, hil, crefydd a chred, tueddfryd rhywiol a thrawsrywedd gwirioneddol neu ganfyddedig unigolyn.

Digwyddiad Casineb - digwyddiadau sy'n seiliedig ar ragfarn ond nad ydynt yn ymwneud â throsedd.

Dyma enghreifftiau o faterion **na** fydd yr Adran Gorfodi Tenantiaeth yn ymchwilio iddynt:

- Niwsans yr achosir gan gynnal busnes e.e. prynu/ gwerthu ceir
- Sbwriel/gollwng sbwriel/tipio anghyfreithlon
- Niwsans yr achosir gan anifeiliaid anwes neu anifeiliaid (heblaw am niwsans mewn perthynas â swm) e.e. bridio, aroglau a baw anifeiliaid
- Gerddi e.e. gerddi anniben, sbwriel, cynnau coelcerthi
- Camddefnyddio ardaloedd cyffredin neu fannau cyhoeddus e.e. gemau i blant, chwarae gemau, parcio heb ganiatâd ar lecynnau gwyrdd.
- Anghydfodau mewn perthynas â ffiniau e.e. anghydfodau ynghylch uchder neu safle ffin
- Anghydfodau parcio

Bydd y mathau uchod o gwynion yn cael eu hatgyfeirio at y swyddfa Dai berthnasol gan eu bod yn faterion sy'n ymwneud â'r ystâd. Nid yw'r rhestr hon yn hollgynhwysol.

Er mwyn i Gartrefi Caerffili benderfynu a ystyrir gweithredoedd yn ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, bydd yn rhoi ystyriaeth i nifer o ffactorau gwahanol, gan gynnwys amllder a difrifoldeb y digwyddiadau, y cyfnod amser y maent wedi digwydd, effaith y digwyddiadau ar y dioddefwr a bwriad y cyflawnwr.

Nid yw pob gweithred o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans yn cael ei ystyried yn droseddol; fodd bynnag, hyd yn oed lle nad ydyw'n drosedd, bydd Gartrefi Caerffili yn ystyried pob cwyn o ddifrif a byddwn yn gweithio gydag asiantaethau eraill lle bo hynny'n briodol i fynd i'r afael â materion o'r fath.

Wrth ystyried ymddygiad unigolion mewn perthynas ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, bydd Cartrefi Caerffili hefyd yn ystyried yr effaith a gafwyd ar aelodau eraill yr aelwyd lle mae rhieni plant yn ymddwyn mewn modd gwrthgymdeithasol.

Er bod ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans yn ddigon hysbys, mae'n medru, ac mae'n cael, effaith ddinistriol ar y gymuned yn gyffredinol. Fodd bynnag, mae Cartrefi Caerffili yn ymwybodol y gallai plant rhieni sy'n ymddwyn mewn modd gwrthgymdeithasol hefyd ddioddef o ganlyniad i ymddygiad gwrthgymdeithasol, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol a gallant, o bosibl, fod mewn perygl o gael eu cam-drin a/neu eu heseguluso.

5 Datganiad o bolisi cyffredinol

Mae Cartrefi Caerffili yn cymryd yr holl adroddiadau, cwynion a chyhuddiadau am ymddygiad gwrthgymdeithasol o ddifrif ac mae wedi ymrwmo yn llwyr i ymdrin â'r achosion a'r effeithiau mewn modd effeithiol a strwythuredig. Mae hyn yn cyd-fynd â nodau ac amcanion canlynol y gwasanaeth:-

"Ein nod yw darparu tai o ansawdd dda, sy'n cael eu rheoli'n dda, mewn cymunedau lle mae pobl yn dymuno byw ynddynt, a chynnig dewisiadau tai i bobl sy'n bodloni eu hanghenion a'u dyheadau."

"Hyrwyddo cymunedau cynaliadwy a chymysg sydd mewn amgylcheddau diogel a deniadol."

5.1 Cyfrifoldebau/ disgwyliadau'r tenant

Mae preswylwyr presennol, lesddeiliaid a chyn-denantiaid sydd â chyfamodau caethiwus yn gyfrifol am sicrhau eu bod nhw, eu teulu ac unrhyw ymwelwyr yn ystyriol o'u cymdogion ac yn cydymffurfio â thelerau eu tenantiaeth neu gytundeb lesddaliad. Gall rhai mathau o ymddygiad gael eu hystyried gan rai elfennau o gymdeithas yn ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, wrth i eraill eu hystyried yn ymddygiad cyffredin a derbyniol, megis plant bach yn chwarae pêl-droed yn y stryd. Yn yr amgylchiadau hyn, efallai mai'r dull mwyaf priodol fyddai dod o hyd i ryw fath o gyfamod sy'n bodloni pawb. Mewn achosion o'r fath, bydd preswylwyr yn cael eu hannog i ddatrys unrhyw anghydfodau eu hunain neu ddefnyddio gwasanaethau cymorth megis cyfryngu.

Bydd pob ymateb i ddigwyddiadau o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans yn gymesur, yn briodol ac yn rhesymol.

Bydd Cartrefi Caerffili yn chwilio i ddarparu dull sy'n canolbwyntio ar yr achwynydd neu'r dioddefwr a bydd yn ceisio darparu gwasanaeth cyson, adweithiol ac ymatebol. Bydd pob cwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans yn cael ei chymryd o ddifrif a bydd yn cael ei thrin yn deg, heb ragfarn na ffafriaeth. Fodd bynnag, heb gydweithrediad llawn yr achwynydd, mae'n anodd iawn cymryd unrhyw gamau. Dylai achwynwyr/dioddefwyr gael eu hasesu gan ddefnyddio matrices asesu effaith. *Gweler Atodiad 1.* Bydd yr asesiad yn helpu i ganfod pa gymorth a dull diogelu y gallai fod eu hangen mewn unrhyw sefyllfa benodol. Byddwn yn gweithio ar y cyd ag asiantaethau eraill i ddarparu'r cymorth a'r dull diogelu angenrheidiol.

Mae swyddogion yn parchu ac yn ymwybodol o ofynion diwylliannol, a lle bo angen a chyda rhybudd ymlaen llaw, byddwn yn trefnu amseroedd a lleoliadau addas i gyfarfod, a gwasanaethau cyfieithu a chyfieithu ar y pryd priodol.

Wrth ddelio â phlant ifanc, neu bobl sy'n agored i niwed, p'un ai'n sgil anawsterau dysgu, salwch meddwl neu mewn unrhyw fodd arall, rhoddir ystyriaeth lawn i'w bregusrwydd er mwyn sicrhau bod yr unigolion hyn yn cael eu trin yn deg.

Ym mhob achos, bydd Cartrefi Caerffili yn mabwysiadu strategaeth sy'n cynnwys cymysgedd o ataliaeth, cymorth a gorfodaeth.

6 Atal

Mae Cartrefi Caerffili yn ystyried mesurau atal yn elfen bwysig iawn o leihau ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans ac yn eu hystyried hefyd yn ddull rhagweithiol o fynd i'r afael â'r materion hyn. Bydd Cartrefi Caerffili yn ymchwilio'n llawn i unrhyw gwynion a wnaed ac yn defnyddio amrywiaeth o ddulliau ymchwiliadol er mwyn profi a datrys materion. Yn ogystal â'r prosesau ymchwiliadol arferol, mae'r paragraffau canlynol yn amlinellu rhai o'r mentrau sy'n cael eu gweithredu ar hyn o bryd ar draws y Fwrdeistref Sirol.

6.1 Cyfryngu

Bydd Cartrefi Caerffili yn ystyried defnyddio cyfryngwyr annibynnol wrth ymdrin â chwynion gan gymdogion a materion sy'n ymwneud ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Yn aml iawn, gall anghydfodau a chamddealltwriaeth bychan gael eu datrys drwy drafodaeth neu ddadl syml yn hytrach na galluogi'r sefyllfa neu gamddealltwriaeth i waethygu. Byddai'r gwasanaeth hwn yn cael ei gynnig os yw Cartrefi Caerffili'n teimlo ei fod yn briodol.

6.2 Wardeiniaid Diogelwch Cymunedol

Mae CBSC yn cyflogi nifer o Wardeiniaid Diogelwch Cymunedol sy'n gweithio ledled y Fwrdeistref Sirol yn cynnig cymorth a phresenoldeb amlwg mewn lifrai gyda'r nod o leihau ac atal ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Bydd wardeiniaid yn patrolio ac yn ymweld ag ardaloedd sy'n peri pryder, fel y'u clustnodwyd, gan adrodd am, a monitro problemau sydd angen sylw pellach.

6.3 Teledu Cylch Cyfyng

Yn ei ymgais i wella diogelwch yn y gymuned, mae CBSC wedi gosod dros 140 o gamerâu Teledu Cylch Cyfyng ledled y Fwrdeistref Sirol. Mae'r camerâu hyn, sy'n cael eu hategu gan fan camera symudol, yn trosglwyddo gwybodaeth yn uniongyrchol i'r ganolfan reoli lle y gall staff hyfforddedig a phrofiadol alw am gymorth asiantaethau eraill i ymdrin â materion sy'n peri problem pan fo angen. Bydd y defnydd o Deledu Cylch Cyfyng a dulliau eraill o fonitro bob amser yn cydymffurfio â rheoliadau Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio ac yn cymryd ystyriaeth lawn o'r arweiniad sy'n cael ei gynnwys yn Neddf Diogelu Data 1998 a Deddf Hawliau Dynol 1998.

Mae'r Adran Gorfodi Tenantiaeth hefyd yn rheoli'r defnydd o 3amera Teledu Cylch Cyfyng symudol y gellir eu gweld mewn mannau lle mae ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Bydd y camerâu Teledu Cylch Cyfyng gan amlaf ar waith am hyd at 12 mis yn unig cyn cael eu symud i ardal arall sy'n peri perygl. Mae'r camerâu wedi'u cysylltu i'r ystafell reoli Teledu Cylch Cyfyng. Rhaid

cydymffurfio ag arweiniad y Comisiynydd Gwybodaeth o ran lleoliad y camerâu hyn.

6.4 Diogel drwy ddyluniad

Wrth geisio gwella diogelwch yn y gymuned, mae Cartrefi Caerffili yn chwilio am ddyluniadau mwy arloesol a chyflenwol wrth edych ar man-amddiffynadwy a newidiadau amgylcheddol. Byddwn yn ceisio parhau i wneud newidiadau i ddyluniad ein hystadau presennol er mwyn lleihau ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans a gwella ansawdd bywyd ein tenantiaid.

6.5 Contractau Ymddygiad Derbyniol - gweler 8.3 hefyd

Mae CBSC yn ystyried y defnydd o contractau ymddygiad derbyniol fel dull mwy cydweithredol o ymdrin ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Mae swyddogion a chynrychiolwyr Cartrefi Caerffili o asiantaethau eraill yn trafod a chytuno ar delerau ac amodau penodol â chyflawnwyr honedig a, lle bo'n briodol, â'u cynrychiolwyr a gwarchodwyr cyfreithiol, er mwyn lleihau ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Mae contract ymddygiad derbyniol yn gytundeb gwirfoddol rhwng y cyflawnwr, CBSC a'r Heddlu.

Ystyrir contractau ymddygiad derbyniol fel mecanwaith atal er mwyn lleihau ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, yn ogystal â phroses addysgiadol a modd o gynnig cefnogaeth a chymorth i'r cyflawnwr honedig a'i deulu pan nodir yr angen.

Cynigir pecynnau cymorth i unigolion sydd angen cymorth yn seiliedig ar eu hamgylchiadau a'u hanghenion canfyddedig. Gall hyn gynnwys defnyddio Mentoriaid a rhwydweithiau cymorth.

6.6 Cymorth/ prosiectau dargyfeiriol

Mae CBSC wedi ymrwymo'n llwyr i gynnig gweithgareddau, difyrrwch a llwyfannau addysgiadol i blant ifanc er mwyn helpu iddynt deimlo'n rhan o'u cymuned. Fel rhan o'r polisi dysgu gydol oes byddwn yn ceisio mynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans a throsgedd stryd drwy gynnig gweithgareddau amgen sy'n hyrwyddo perchenogaeth gymunedol, addysg a theimlad o berthyn.

Mae ystod o brosiectau yn cael eu cynnig o fewn y Fwrdeistref Sirol, sy'n canolbwyntio ar ymgysylltu ieuenctid ac ymgysylltu teulu.

7 Cymorth

Fel rhan o'i weithdrefn rheoli tenantiaeth, mae Cartrefi Caerffili yn darparu cymorth i denantiaid newydd drwy weithredu cynllun ymweld â'r cartref ar ôl pennu cartref iddynt. Cynhelir yr ymweliadau hyn ar ôl un mis a'u pwrpas yw cynorthwyo tenantiaid newydd gyda materion gweinyddol a thenantiaeth.

Yn ogystal, drwy Swyddfeydd Tai'r Ardal a'r Gymdogaeth, mae Cartrefi Caerffili yn cynnig rhwydwaith cefnogaeth hygyrch i'w tenantiaid er mwyn eu cefnogi i gynnal a chadw eu tenantiaeth. Bydd y cymorth hwn yn cael ei gynnig gan staff y gwasanaeth Tai i gychwyn, ond gellir ei ehangu i staff mwy arbenigol o fewn CBSC a'i asiantaethau partner petai'r sefyllfa yn gofyn amdano.

7.1 Cefnogi achwynwyr am ymddygiad gwrthgymdeithasol

Mae'r mwyafrif o gwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans yn cael eu hadrodd yn uniongyrchol i Swyddfeydd Tai'r Ardal a'r Gymdogaeth. Daw atgyfeiriadau eraill drwy nifer o lwybrau eraill, gan gynnwys yr Heddlu, yr Adran Diogelwch Cymunedol, Iechyd Amgylcheddol ac adrannau eraill CBSC.

Dylai'r holl swyddogion fod yn ymwybodol o'r asiantaethau canlynol y gall gefnogi'r achwynydd/dioddefwr a/neu ymchwilio i gwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol a/neu niwsans:

- Heddlu Gwent
- Connect Gwent
- Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol
- Gwasanaethau Cymdeithasol
- Cymorth yn ôl yr angen - CBSC ac asiantaethau partner
- Lles Addysg
- Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Caerffili Saffach
- Uned Cymorth i Dystion Heddlu Gwent
- Y Gwasanaeth i Dystion
- Asiantaethau gwirfoddol eraill, sy'n cynnwys Cyngor ar Bopeth, Gwasanaethau i Fenywod Llamau Caerffili, y Gymdeithas Gyfreithiol, Canolfan Rhagoriaeth Cymru ar gyfer Pobl Lesbiaeth, Hoyw, Ddeurywiol a Thrawsryweddol, Grŵp Mynediad Caerffili, Stonewall Cymru, Mencap Cymru, BAWSO.

Ymdrinnir â'r holl gwynion yn gyfrinachol. Mae Cartrefi Caerffili yn darparu cymorth i'r holl achwynwyr am achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol a niwsans y mae'n ymchwilio iddynt. Bydd yn gwneud atgyfeiriadau at asiantaethau cymorth addas ar sail pob achos. Mae'r holl gymorth a gynigir yn amodol ar argaeledd yr adnodd/gwasanaeth sy'n cael ei gynnig.

Bydd matrices asesu'r effaith ar achwynwr/dioddefwr yn cael ei gwblhau ar gyfer y mwyafrif o'r achwynwyr/dioddefwyr er mwyn ein helpu i asesu eu hanghenion cymorth. Mae Cartrefi Caerffili yn medru a bydd yn gwneud atgyfeiriadau at asiantaethau eraill er mwyn helpu i gynorthwyo'r achwynydd/dioddefwr. Gall ddarparu eitemau gwella diogelwch, megis larymau ar gyfer drysau a ffenestri, larymau ymosod personol, larymau synhwyro ac ati er mwyn helpu achwynwyr i deimlo'n ddiogel yn eu cartref. Ar gyfer y rheiny sy'n cytuno i fod yn dystion a darparu datganiadau ffurfiol a mynychu'r llys ar ran Cartrefi Caerffili, mae gan yr Adran Gorfodi Tenantiaeth becyn cynhwysfawr o gymorth fel y manylir isod.

7.2 Cynllun Cymorth i Dystion

Mae Cartrefi Caerffili yn deall pa mor anodd y gall fod i gytuno i ddod i'r llys a rhoi tystiolaeth fel person sydd wedi profi a bod yn dyst i ymddygiad gwrthgymdeithasol. Mae nifer o bethau gwahanol y mae angen eu hystyried cyn cytuno i fod yn dyst. Er mwyn cynorthwyo preswylwyr drwy'r broses, mae Cartrefi Caerffili wedi sefydlu cynllun cymorth i dystion drwy'r Adran Gorfodi Tenantiaeth.

Os yw unigolyn yn cytuno i ddarparu datganiad ffurfiol, mynychu'r achos llys a rhoi tystiolaeth fel tyst mewn achos y mae Cartrefi Caerffili yn ei ddwyn yn erbyn person arall, gall Cartrefi Caerffili:

- Ddarparu eitemau gwella diogelwch;
- Trefnu ymweliad â'r llys cyn yr achos er mwyn cyfarwyddo'r tystion â'r llys;
- Darparu uned larwm ar wasgar yng nghartref y tyst er mwyn iddo allu galw am help yn gyflym mewn argyfwng (rhaid cael llinell dir ar gyfer hyn);

- Ad-dalu'r costau y mae tystion yn eu talu (hyd at werth penodol) i fynychu'r llys, e.e. colli cyflog, costau teithio, bwyd a diod ac ati.
- Trefnu i gasglu tystion o'r tŷ a'u tywys i'r llys;
- Trefnu bod Swyddog Gorfodi Tenantiaeth/ cynrychiolydd Cymorth i Dystion yn mynd i'r Llys gyda'r tystion er mwyn rhoi gwybodaeth, cymorth ac anogaeth iddynt yn ystod yr achos llys.

Mae Cartrefi Caerffili yn ceisio'n barhaus i wella'r gwasanaeth y mae'n ei gynnig i achwynwyr/dioddefwyr a thystion. Mae'n ceisio gwella'r gwasanaeth presennol a rhoi argymhellion ynghylch arferion gorau lle bynnag y bo'n bosibl er mwyn darparu proses gymorth strwythuredig i achwynwyr.

7.3 Cymorth i gyflawnwyr ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans

Mae Cartrefi Caerffili yn cydnabod bod ganddo gyfrifoldeb cymunedol nid yn unig i atal a lleihau ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, ond hefyd i gynnig cymorth a chefnogaeth i'r unigolion sydd ynghlwm wrth gyflawni ymddygiad o'r fath. Gall darparu cymorth addas fynd i'r afael ag ymddygiad annerbyniol drwy ymdrin â'r rhesymau gwaelodol a'r anghenion cymorth nas bodlonwyd. Mae troi tenantiaid sy'n cyflawni ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans allan o'u cartrefi yn aml yn arwain at ddadleoliad yn hytrach na rhoi terfyn ar yr ymddygiad. Mae Cartrefi Caerffili yn ymwybodol bod angen asesu'n briodol yr holl ffactorau sy'n ymwneud â'r gwyn a sicrhau bod cymorth a chefnogaeth yn cael eu nodi a'u cynnig lle bo angen.

Mae'r holl gymorth a gynigir yn amodol ar argaeledd yr adnodd/gwasanaeth sy'n cael ei gynnig ac fe'i cynigir ar sail bob achos. Rhaid cael caniatâd y sawl sy'n cyflawni'r ymddygiad gwrthgymdeithasol cyn y gellir gwneud atgyfeiriad am gymorth.

Darperir y cymorth hwn i'r cyflawnwyr gan asiantaethau allanol ac ar adeg cyhoeddi, yr asiantaethau hynny yw:

Prosiect Cynhwysiant y Cymoedd

Caiff y prosiect hwn ei gynnal gan Shelter Cymru. Mae'n rhoi cymorth i unigolion sy'n cyflawni ymddygiad gwrthgymdeithasol a niwsans sydd mewn perygl o fod yn ddigartref. Mae'r prosiect yn cynnig cymorth i'r cyflawnwr/cyflawnwyr ac i unrhyw aelodau eraill yr aelwyd y mae'r ymddygiad yn cael effaith arnynt. Mae gan y prosiect weithiwr ieuencid pwrpasol i ganolbwyntio ar gymorth i blant sy'n achosi niwsans yn sgil ymddygiad amhriodol naill ai yn y cartref neu yn y gymuned ehangach. Mae'r prosiect yn canolbwyntio ar newid arferion ac ymddygiad i ddatrys achosion gwaelodol yr ymddygiad niwsans yn y tymor hir. Nid oes cyfyngiad amser o ran y cyfnod y bydd y prosiect yn gweithio gyda theulu, ond y cyfnod ar gyfartaledd yw tua 12 mis. Gwneir atgyfeiriadau drwy Cefnogi Pobl.

Panel Cynhwysiant a Chefnogi Ieuencid

Mae'r Panel Cynhwysiant a Chefnogi Ieuencid yn rhan o'r Gwasanaeth Troseddau Ieuencid. Mae'n cynnig cymorth i bobl ifanc rhwng 8 a 15 oed sydd wedi cael eu cyfeirio atynt oherwydd eu hymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans. Mae'r prif ffocws ar blant rhwng 8 a 15 oed. Fodd bynnag, os oes gan blentyn gollfarn droseddol, caiff ei eithrio o dderbyn cymorth. Mae'r Panel Cynhwysiant a Chefnogi Ieuencid yn darparu gweithiwr cymorth sy'n gweithio gyda'r teulu cyfan a'r person ifanc. Fodd bynnag, mae dulliau cymorth eraill y mae'r Panel Cynhwysiant a Chefnogi Ieuencid yn eu darparu er mwyn rhoi ysgogiad iddynt

wella eu hymddygiad yn y tymor hir. Gall y Panel Cynhwysiant a Chefnogi leuenctid gefnogi teulu am hyd at 6 mis.

Gwasanaethau Cymdeithasol

Mae *Gwasanaethau Oedolion* yn darparu ystod eang o wasanaethau arbenigol i aelodau'r gymuned sy'n 18 oed a hŷn ac sy'n cael anawsterau yn ddyddiol o ganlyniad i broblemau sy'n amrywio rhwng anabledd corfforol a synhwyrdd a chaethiwed i gyffuriau ac alcohol.

Mae *Gwasanaethau Plant* yn darparu ystod o wasanaethau ar gyfer plant, pobl ifanc a'u teuluoedd. Y nod yw helpu plant a phobl ifanc i dyfu'n ddiogel, i'w galluogi i fyw bywyd hapus a llawn, a'u helpu i gyflawni eu potensial yn llawn.

Gwasanaethau Cymorth yn ôl yr Angen

Mae Cymorth yn ôl yr Angen yn wasanaeth cymorth hyblyg sy'n helpu tenantiaid i reoli eu materion a byw mor annibynnol â phosibl. Mae ar gael i denantiaid Cartrefi Caerffili ac i aelodau eu haelwyd sydd dros 55 oed. Bydd y cymorth a ddarperir ac amllder yr ymweliadau'n cael eu seilio ar gynlluniau cymorth unigol.

Mae Cartrefi Caerffili yn ymwybodol bod angen asesu'n briodol y ffactorau sy'n ymwneud â'r gwyn a sicrhau bod cymorth a/neu gefnogaeth yn cael eu cynnig. Pan fo'r cyflawnwr honedig neu ei ddibynyddion yn ymddangos yn agored i niwed neu angen cymorth, dylai staff y gwasanaeth tai sicrhau y rhoddir gwybod i'r adrannau neu'r asiantaethau perthnasol a bod cymorth yn cael ei gynnig yn amodol ar yr hyn sydd ar gael.

Nid yw darparu cymorth i unigolyn sy'n cyflawni ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans yn atal camau gorfodi ar gyfer torri amodau'r denantiaeth. Pwrpas y cymorth yw gwella'r problemau tymor hir sy'n achosi'r ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans. Weithiau, mae angen i gymorth a gorfodaeth fynd llaw yn law i fod yn effeithiol. Fodd bynnag, os yw unigolyn yn methu â gweithio gyda, neu'n rhoi'r gorau i ymgysylltu â'r asiantaeth cymorth i wella ei ymddygiad, yna gall hyn gael ei ddefnyddio fel tystiolaeth o'i amharodrwydd i wella ei ymddygiad ar gyfer unrhyw gamau gorfodi yn y dyfodol. Mae'n bosibl y bydd achosion hefyd lle cymerir camau gorfodi cyn cynnig cymorth.

8 Gorfodaeth

Yn ogystal â chefnogi tenantiaid newydd, mae Cartrefi Caerffili wedi rhoi neges glir i'w denantiaid presennol a'i lesddeiliaid, drwy ei gytundebau tenantiaeth a lesddeiliaid, na fydd yn goddef unrhyw ymddygiad yr ystyrir i fod yn wrthgymdeithasol neu'n debygol o achosi niwsans neu boendod i denantiaid, preswylwyr eraill, eu hymwelwyr cyfreithiol neu staff sy'n ymgymryd â'u dyletswyddau. Mae hyn hefyd yn berthnasol i breswylwyr sy'n ymddwyn mewn modd annerbyniol tuag at denantiaid, lesddeiliaid neu staff sy'n ymgymryd â dyletswyddau Cartrefi Caerffili fel landlord. Pwrpas hyn yw dangos bod Cartrefi Caerffili yn cymryd ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans o ddifrif ac mae hefyd yn galluogi Cartrefi Caerffili i weithredu petai ei denantiaid neu lesddeiliad yn ymgymryd ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans.

Pan geir tystiolaeth mewn perthynas ag achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans, bydd gan Gartrefi Caerffili nifer o ddewisiadau o ran y camau gweithredu posibl y gall eu cymryd. Bydd unrhyw gamau a gymerir yn

gymesur â natur a difrifoldeb yr ymddygiad. Fodd bynnag, mae dyletswydd arnom i sicrhau nad yw tenantiaid, lesddeiliaid, eu teuluoedd ac ymwelwyr yn torri unrhyw delerau nac amodau eu cytundeb tenantiaeth neu lesddeiliad drwy ymddwyn mewn modd sy'n debygol o achosi niwsans i unigolyn arall neu'r gymuned ehangach. Gall Cartrefi Caerffili ddiogelu buddiannau tenantiaid a lesddeiliaid hefyd petaent yn dioddef o ymddygiad gwrthgymdeithasol. Gall rhai preswylwyr preifat fod yn destun camau gorfodi os ydynt yn wrthgymdeithasol/niwsans i denantiaid neu lesddeiliaid. Gellir hefyd amddiffyn staff Cartrefi Caerffili rhag ymddygiad annerbyniol, y gellir ei gysylltu â rôl Cartrefi Caerffili fel landlord cymdeithasol, drwy gamau gorfodi. Mewn perthynas ag achosion parhaus o ymddygiad gwrthgymdeithasol, bydd Cartrefi Caerffili yn gweithredu yn seiliedig ar sefyllfa pob achos a bydd yn gymesur â'r ymddygiad a ddangosir.

Gall y camau gweithredu gynnwys un neu'n rhagor o'r canlynol:

- Cymorth i denantiaid
- Cyfweld â'r cyflawnwr hysbys, ymweld ag ef/hi neu ysgrifennu ato/ati
- Gosod offer monitro sŵn
- Cyfryngu
- Contractau Ymddygiad Derbyniol
- Hysbysiad Ceisio Meddiant/ Hysbysiad Cyn Achos am Orchymyn Israddio
- Gwaharddebau Sifil/ Gwaharddebau Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Gorchmynion Israddio
- Achos Cymryd Meddiant
- Troi allan

8.1 Ysgrifennu at neu gyfweld â'r cyflawnwr/cyflawnwyr hysbys

Gan amlaf, bydd naill ai'r Adran Gorfodi Tenantiaeth neu swyddog priodol yn ysgrifennu at y cyflawnwr honedig neu'n ymweld ag ef/hi ar ôl ymgynghori â'r achwynydd. Byddant yn rhoi gwybod i'r cyflawnwr am y gwyn a wnaed, yn esbonio'r effaith y mae ei ymddygiad yn ei chael ac yn gofyn iddo newid ei ymddygiad os yn briodol. Yn aml iawn, mae gwrth-honiadau yn cael eu gwneud a bydd rhaid i'r swyddog sy'n delio â'r gwyn wneud ymchwiliadau pellach er mwyn casglu'r ffeithiau.

8.2 Defnyddio Offer Monitro Sŵn

Ar ôl i gwyn am sŵn ddod i law, bydd llythyrau niwsans sŵn yn cael eu hanfon cyn gynted ag y bo modd. Bydd defnyddio offer monitro sŵn yn helpu i ddilysu'r gwyn a gall arwain Swyddogion Iechyd Amgylcheddol CBSC i gyflwyno Hysbysiad Lleihau Sŵn.

8.3 Contractau Ymddygiad Derbyniol - gweler 6.5 hefyd

Mae Contractau Ymddygiad Derbyniol yn offer defnyddiol ar gyfer cyflawnwyr sy'n 10 oed a hŷn ac fe'u defnyddir yn dilyn tri atgyfeiriad cychwynnol ar gyfer ymddygiad gwrthgymdeithasol. Maent yn cael eu trefnu gan y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol Caerffili Saffach drwy gyfarfodydd Strike 3, sy'n cael eu mynychu gan yr holl asiantaethau perthnasol. Mae Contractau Ymddygiad Derbyniol yn wirfoddol.

Os yw'r plentyn/person yn cytuno i'r contract, yna bydd yr holl bartïon perthnasol sy'n mynychu'r sesiwn yn llofnodi'r contract. Gall y contract sydd wedi'i lofnodi gynnwys yr eitemau canlynol:

- Ardaloedd, strydoedd neu eiddo na ddylai'r unigolyn ymweld â nhw

- Math penodol o ymddygiad y dylent osgoi, megis cam-drin geiriol, dringo toeon, ac ati.
- Cynnig cymorth drwy fentora, os yn berthnasol

Hyd y contract bydd 6 mis. Mae Contractau Ymddygiad Derbyniol yn fecanwaith ar gyfer cymorth a gorfodaeth. Gall torri amodau Contract Ymddygiad Derbyniol gael ei ddefnyddio fel tystiolaeth mewn cais am Waharddeb Ymddygiad Gwrthgymdeithasol.

8.4 Gwaharddeb Ymddygiad Gwrthgymdeithasol

Fel arfer, byddai Gwaharddeb Ymddygiad Gwrthgymdeithasol yn cael ei ddefnyddio mewn achosion sy'n barhaus a/neu ar gyfer lefelau uchel o ymddygiad gwrthgymdeithasol, a hynny ar ôl ystyried cyfarfod Strike 4 amlasiantaeth Caerffili Saffach. Caiff y gorchymyn ei roi gan y llys sifil neu'r llys ieuencid a, fel y Contract Ymddygiad Derbyniol, bydd gan amlaf yn cynnwys rhestr o ymddygiadau rhagnodedig ar gyfer yr unigolyn, gan gynnwys ardaloedd na chaiff ymweld â nhw. Gall hefyd gynnwys 'gofynion cadarnhaol' y bydd yn ceisio gwneud i'r unigolyn ymdrin â'r rhesymau dros ei ymddygiad gwrthgymdeithasol. Os yw amodau'r Waharddeb Ymddygiad Gwrthgymdeithasol yn cael eu torri, gallai'r llys ystyried nifer o ddewisiadau sy'n amrywio o ddirwy i gyfnod yn y carchar. Gellir gweithredu Gwaharddeb Ymddygiad Gwrthgymdeithasol yn erbyn unrhyw un sy'n hŷn na 10 oed.

8.5 Gorchymyn Ymddygiad Troseddol

Caiff Gorchymyn Ymddygiad Troseddol ei roi gan y llys troseddol yn erbyn unigolyn sydd wedi'i euogfarnu o drosedd. Yn y mwyafrif o achosion bydd y cais yn cael ei wneud gan Wasanaeth Erlyn y Goron naill ai ar ei fenter ei hun neu ar gais yr Heddlu neu CBSC. Mae natur y Gorchymyn Ymddygiad Troseddol yn debyg iawn i Waharddeb Ymddygiad Gwrthgymdeithasol (gweler uchod). Gall gynnwys ymddygiadau rhagnodedig a gofynion cadarnhaol. Os yw amodau'r Gorchymyn Ymddygiad Troseddol yn cael eu torri, gall y llys ystyried i nifer o ddewisiadau sy'n amrywio o ddirwy i gyfnod yn y carchar.

8.6 Hysbysiadau Gwarchod y Gymuned

Pwrpas Hysbysiad Gwarchod y Gymuned yw ymdrin â phroblemau neu niwsans penodol parhaus sy'n cael effaith negyddol ar ansawdd bywyd y gymuned drwy dargedu'r unigolion sy'n gyfrifol. Rhoddir rhybudd ysgrifenedig sy'n rhoi gwybod i'r unigolyn/busnes am y broblem ac yn gofyn iddynt roi terfyn ar y broblem/ unioni'r broblem. Os ydynt yn methu â rhoi terfyn ar y broblem/ unioni'r broblem, yna bydd Hysbysiad Gwarchod y Gymuned yn cael ei gyflwyno sy'n rhestru'r gwaharddiadau, gofynion cadarnhaol neu'r amodau angenrheidiol er mwyn unioni'r broblem sydd rhaid eu cyflawni ymhen cyfnod penodol. Mae methu â chydymffurfio â'r Hysbysiad Gwarchod y Gymuned yn drosedd.

8.7 Gorchymynion Cau

Mae Gorchymyn Cau yn rym cyflym, hyblyg y gellir ei ddefnyddio i ddiogelu cymunedau drwy gau eiddo sy'n achosi niwsans neu anrhefn yn gyflym. Gall hyn fod yn eiddo busnes yn ogystal ag eiddo preswyl. Caiff y Gorchymyn Cau ei gyflwyno gan Lys yr Ynadon a gall fod am hyd at 3 mis.

8.8 Gwaharddebau Sifil

Gellir cael Gwaharddebau Sifil drwy'r Llys Sirol neu'r Llys Ieuenctid a gellir eu defnyddio naill ai yn erbyn tenant Cartrefi Caerffili neu unrhyw berson arall dros 10 oed er mwyn atal ymddygiad sy'n:

- Medru achosi niwsans neu boendod i unrhyw unigolyn mewn perthynas â meddiannu eiddo preswyl;
- Yn ymwneud â neu'n cael effaith uniongyrchol neu anuniongyrchol ar swyddogaethau rheoli tai CBSC.

Bydd Cartrefi Caerffili yn ystyried defnyddio Gwaharddeb Sifil er mwyn atal defnydd anghyfreithlon/niwsans o'i eiddo a sicrhau y gellir cyflawni ei swyddogaethau rheoli yn effeithiol.

Lle mae bygythiad o drais, neu lle mae'n debygol y bydd bygythiad o drais, neu fygythiad o niwed difrifol, gallai Cartrefi Caerffili ofyn am Waharddeb Sifil heb hysbysu'r cyflawnwr os yw'n credu bod mesur o'r fath yn rhesymol angenrheidiol er mwyn diogelu diogelwch a lles dioddefwyr neu ddioddefwyr posibl.

Gall Cartrefi Caerffili ystyried gofyn am waharddeb yn atal mynediad i eiddo a lleoliadau penodol. Mewn amgylchiadau eithriadol, gall Cartrefi Caerffili ofyn i'r Waharddeb Sifil eithrio oedolyn sydd wedi troseddu o'i gartref.

Lle bo'n briodol, gall y Llys atodi'r modd i arestio unigolyn at y Waharddeb Sifil a petai'r amodau yn cael eu torri yna gellir ystyried dirwy neu gyfnod mewn carchar.

Os yw Cartrefi Caerffili yn credu bod y tenant wedi torri amodau'r Waharddeb Sifil wedi'u torri, yna gall ofyn am yr hawl i gymryd camau gorfodi eraill, er enghraifft cychwyn neu barhau â'r achos cymryd meddiant.

Bydd Gwasanaeth Tai CBSC yn gweithio gyda Phartneriaeth Diogelwch Cymunedol Caerffili Saffach ar unrhyw Waharddebau Sifil yn erbyn unrhyw un rhwng 10 a 16 oed. Mae gwasanaeth Tai CBSC yn cadw'r hawl i ddefnyddio ei rym mewn perthynas â phobl sy'n hŷn na 16 oed er mwyn datrys problemau sy'n berthnasol i wasanaeth Tai CBSC.

8.9 Gorchmynion Israddio

Pan mae tenant sefydlog yn gyson yn ymddwyn mewn modd yr ystyrir yn wrthgymdeithasol, gall Cartrefi Caerffili wneud cais i'r Llys Sirol am Orchymyn Israddio, a fydd yn rhoi terfyn ar ddiogelwch deiliadaeth y denantiaeth bresennol. Mae Gorchymyn Israddio yn cael ei weithredu am gyfnod o 12 mis o'r dyddiad y'i rhoddir. Os na chyflawnir unrhyw ymddygiad gwrthgymdeithasol arall, bydd yn dychwelyd i denantiaeth ddiogel ar ôl 12 mis. Petai ymddygiad gwrthgymdeithasol yn parhau yn ystod y cyfnod o 12 mis yna bydd Cartrefi Caerffili yn gofyn i droi'r cyflawnwr allan. Noder bod y meddiannwr yn colli ei hawl i aseinio/olynu ei denantiaeth neu i brynu ei eiddo tra bydd Gorchymyn Israddio ar waith.

8.10 Achosion Cymryd Meddiant

Gall Cartrefi Caerffili wneud cais i'r Llys Sirol am Orchymyn Adennill Meddiant os yw'n credu bod difrifoldeb ac amllder yr ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans yn gwarantu camau gweithredu o'r fath. Gall Gorchmynion Adennill meddiant fod naill ai'n llwyr neu'n ataliedig a bydd hyn yn benderfyniad y Llys Sirol. Mae Cartrefi Caerffili yn ystyried defnyddio achosion cymryd meddiant yn ddifrifol a bydd yn ceisio datrys problemau drwy unrhyw fodd arall cyn cymryd y camau hyn. Fodd

bynnag, penderfynir ar y camau gweithredu i'w cymryd yn ôl amgylchiadau pob achos yn unigol a bydd yn gymesur â'r ymddygiad a ddangosir.

8.11 Troi allan

Os rhoddir Gorchymyn Adennill Meddiant, gall Cartrefi Caerffili wneud cais am warant troi allan a fydd yn cael ei weithredu gan feili'r Llys Sirol. Ni fydd tenantiaid sy'n cael eu troi allan ar sail ymddygiad gwrthgymdeithasol yn cael eu hystyried gan Cartrefi Caerffili, mewn amgylchiadau arferol, am ailgartrefu, a dylent gofio y gallai Landlordiaid Cymdeithasol eraill beidio ag ystyried unrhyw geisiadau am help tai ganddynt hefyd. Mae Cartrefi Caerffili yn ystyried achosion cymryd meddiant, a chamau i droi tenantiaid allan o ganlyniad, yn ddifrifol iawn a bydd yn penderfynu yn ôl amgylchiadau pob achos yn unigol a bydd yn gymesur â'r ymddygiad a ddangosir.

9 Gweithio ar y cyd ag asiantaethau eraill

Cydnabyddir bod problemau ymddygiad gwrthgymdeithasol/nwisans yn gymhleth ac yn eang, ac ni all CBSC weithio yn unigol i ymdrin â'r broblem. Mae CBSC wedi ymrwymo i gymryd dull amlasiantaeth o weithio o ran ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans er mwyn dod o hyd i'r ateb mwyaf addas.

Mae Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Caerffili Saffach yn cynnwys chwe phrif sefydliad: CBSC, Heddlu Gwent, Awdurdod Heddlu Gwent, Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru, Ymddiriedolaeth Prawf Cymru a Bwrdd Iechyd Lleol Aneurin Bevan. Mae'r sefydliadau hyn yn cydweithio ag asiantaethau eraill, gan gynnwys grwpiau gwirfoddol a chymunedol, er mwyn lleihau trosedd ac ofn troseddau o fewn y Fwrdeistref Sirol.

Mae CBSC hefyd yn ymwybodol ei fod wedi ymrwymo i weithio gyda phartneriaid i ymchwilio i ymyriadau cymorth posibl a dewisiadau adsefydlu ar gyfer unigolion sy'n dangos ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, yn ogystal â darparu cymorth a sicrwydd i ddioddefwyr o ymddygiad o'r fath. Er mwyn cyflawni hyn, mae cydweithio agos rhwng gweithwyr cymdeithasol, staff y Gwasanaethau Cymdeithasol, y Gwasanaeth Troseddu Ieuencid, asiantaethau cyffuriau cymunedol a nifer o grwpiau cymorth eraill megis Prosiect Cynhwysiant y Cymoedd. Gweler Adran 7.3 hefyd.

Gwasanaethau Cymdeithasol

Cydnabyddir nad yw'r mwyafrif o bobl y gallai fod yn agored i niwed o ganlyniad i'w hamgylchiadau yn cyflawni ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, ac mae'n fwy tebygol eu bod yn ddioddefwyr o ymddygiad o'r fath. Enghreifftiau o hyn yw plant ifanc ac oedolion agored i niwed y gallai eu diogelwch a'u lles gael eu heffeithio gan ymddygiad eu rhieni, gofalwyr neu ymwelwyr. Bydd CBSC, wrth fabwysiaid dull amlasiantaeth tuag at ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans, yn sicrhau bod atgyfeiriadau angenrheidiol yn cael eu gwneud mewn amgylchiadau o'r fath i Wasanaethau Oedolion a Phlant yn unol â'r prosesau sydd ar waith. Cydnabyddir hefyd y gall rhai unigolion agored i niwed fod yn gyflawnwyr yn ogystal â dioddefwyr ymddygiad gwrthgymdeithasol.

Mewn perthynas ag atgyfeiriadau ar gyfer plant, dilyniir Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan a phrotocolau a gweithdrefnau a bennir gan Fwrdd Diogelu Plant De-ddwyrain Cymru a chymerir yr holl gamau angenrheidiol er mwyn amddiffyn a diogelu plant rhag cam-drin, esgeulustod a chamfanteisio, p'un ai eu

bod nhw wedi achosi'r ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans neu eu bod yn ddioddef o ymddygiad o'r fath.

Yn yr un modd, ar gyfer oedolion agored i niwed, dilynir y protocolau a'r gweithdrefnau y pennwyd gan Fwrdd Diogelu Oedolion Gwent a gwneir yr atgyfeiriadau perthnasol ar gyfer cymorth i'r unigolion sydd angen cymorth a/neu gefnogaeth a/neu sydd mewn perygl o niwed o gam-drin neu esgeulustod ac nid oes modd iddynt amddiffyn eu hunain.

Mae Gorfodi Tenantiaeth yn barod i weithio gydag unrhyw asiantaeth adnabyddus arall er mwyn helpu i ddatrys cwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans.

10 Polisiâu cam-drin domestig

Ni fydd CBSC yn goddef unrhyw ffurf o gam-drin domestig ac mae wedi croesawu amcanion Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015.

10.1 Diffiniadau

Er mwyn datblygu dealltwriaeth a rennir o wahanol fathau o gam-drin domestig at ddibenion y polisi hwn, mae CBSC yn cydnabod diffiniad y Swyddfa Gartref o **gam-drin domestig**:

Unrhyw ddigwyddiad neu batrwm o ddigwyddiadau o ymddygiad rheolaethol, gorfodol neu fygythiol, trais neu gam-drin rhwng unigolion 16 oed neu'n hŷn sydd yn, neu sydd wedi bod, yn bartneriaid agos neu'n aelodau o deulu, ni waeth eu rhyw neu rywioldeb. Gall hyn gynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i, y mathau canlynol o gam-drin:

Seicolegol

Corfforol

Rhywiol

Ariannol

Emosiynol

O fewn y diffiniad hwn **mae ymddygiad rheolaethol** yn amrywiaeth o weithredoedd a ddyluniwyd i wneud rhywun arall yn israddol a neu'n ddibynol drwy ei ynysu o ffynonellau o gymorth, ecsbloetio ei adnoddau ai alluoedd er elw personol, ei amddifadu o'r hyn sydd ei angen ar gyfer byw'n annibynnol, gwrthsefyll a dianc, a rheoli ei ymddygiad bob dydd. **Mae ymddygiad gorfodol** yn ddigwyddiad neu'n batrwm o ddigwyddiadau o ymosodiadau, bygythiadau, cywilydd neu fath arall o gam-drin y defnyddir er mwyn niweidio, cosbi neu godi ofn ar y dioddefwr.'

Mae CBSC yn cydnabod mai yn anaml y mae cam-drin domestig yn gyfyngedig i ddigwyddiad unigol a gan amlaf, mae'n rhan o batrwm o ymddygiad gorfodol a rheolaethol.

Mae trais ar sail rhyw wedi'i anelu at unigolyn yn seiliedig ar ei ryw. Caiff ei ddiffinio yn Neddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015 fel:

- ‘Trais, bygythiadau o drais neu aflonyddu sy’n codi yn uniongyrchol neu’n anuniongyrchol o werthoedd, credoau neu arferion sy’n ymwneud â rhywedd neu dueddfryd rhywiol.’
- Anffurfio organau cenhedlu benywaidd;
- Gorfodi person (naill ai drwy rym corfforol neu’n orfodol drwy ddefnyddio bygythiadau neu fodd seicolegol arall) i briodi drwy seremoni sifil neu briodas (p’un ai’n gyfreithiol neu beidio)’

Mae’r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn diffinio **trais rhywiol** fel:

‘Unrhyw ymddygiad y canfyddir i fod o natur rywiol nas dymunir ac sy’n digwydd heb ganiatâd na dealltwriaeth. Mae trais rhywiol yn cynnwys unrhyw fath o gyffyrddiad ac ymddygiad rhywiol nas dymunir, yn amrywio o gyffwrdd i unrhyw fath o weithred os yw’n rhywiol’.

At ddibenion y Polisi hwn, defnyddir y term trais i gynnwys yr holl ffurfiau o gam-drin a ddiffinnir uchod.

10.2 Effaith Cam-drin a Thrais Domestig

Mae rhai o effeithiau cam-drin domestig a thrais rhywiol y gall unigolion eu dioddef yn cynnwys anafiadau corfforol, digartrefedd, hunan-barch isel, anhwylder straen wedi trawma, gorbryder ac anhwylderau seicolegol eraill, allgau cymdeithasol ac iselder.

Mae gan CBSC Bolisi Cam-drin Domestig, Cam-drin a Thrais Rhywiol ar Sail Rhyw ar gyfer gweithwyr CBSC.

10.3 Asiantaethau

Mae CBSC yn aelod o Dîm Rhanbarthol Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Gwent. Mae Rhanbarth Gwent ar gyfer Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn ardal beilot ar gyfer gweithredu Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015. Mae dwy ardal beilot yng Nghymru y pennwyd gan Lywodraeth Cymru. Hyd y prosiect peilot bydd 3 blynedd. Fel rhan o’r ardal beilot, mae gan CBSC gynrychiolydd ar Fwrdd Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Gwent ac mae ganddo gynrychiolydd Tai hefyd ar y grŵp gweithredu. Mae Cartrefi Caerffili wedi ymgymryd â hyfforddiant er mwyn cyfrannu at asesu’r broses o weithredu’r fframwaith hyfforddi cenedlaethol, yn unol â Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015.

Mae Cartrefi Caerffili yn rhoi cymorth a chynghor i’r rhai sy’n dioddef o gam-drin domestig, gyda chymorth ei bartneriaid - Gwasanaethau i Fenywod Llamau Caerffili, yr Heddlu, Cymorth i Ddioddefwyr a gwasanaethau pwrpasol eraill. Bydd Cartrefi Caerffili hefyd yn gwneud atgyfeiriadau at y Ganolfan Amlasiantaeth Caerffili Saffach, lle mae asiantaethau rheng flaen yn darparu gwasanaeth hanfodol i ddioddefwyr cam-drin domestig. Mae’r ganolfan yn seiliedig ar yr egwyddor o siop un stop, a’i bwriad yw ymateb yn gyflym a diogel i ddioddefwyr a’u plant.

Mae Cartrefi Caerffili yn bartneriaid gweithredol yng Nghynhadledd Amlasiantaeth Asesu Risg. Pwrpas y Gynhadledd Amlasiantaeth Asesu Risg yw lleihau’r risg o

niwed difrifol neu ddynladdiad ar gyfer dioddefwyr o gam-drin domestig a chynyddu diogelwch, iechyd a llesiant dioddefwyr eraill, plant yn ogystal ag oedolion. Mewn Cynhadledd Amlasiantaeth Asesu Risg bydd asiantaethau lleol yn cyfarfod i drafod dioddefwyr sydd â'r perygl uchaf o gam-drin domestig yn eu hardal. Mae'r wybodaeth am y peryglon y mae'r dioddefwyr hynny'n eu hwynebu, y camau sydd angen eu cymryd er mwyn sicrhau eu diogelwch, a'r adnoddau sydd ar gael yn lleol, yn cael ei rhannu a'i defnyddio i greu cynllun rheoli risg sy'n cynnwys yr holl asiantaethau. Bydd y Gynhadledd Amlasiantaeth Asesu Risg yn ceisio amddiffyn y rhai sy'n rhoi gwybod am gam-drin domestig ac sydd â pherygl uchel o gael eu niweidio'n ddifrifol neu eu lladd yn sgil camdriniaeth bellach, a hynny drwy ymateb cydlynol gan yr holl asiantaethau. Mae'r Gynhadledd Amlasiantaeth Asesu Risg yn rhan o strategaeth amlasiantaeth er mwyn mynd i'r afael â cham-drin domestig mewn partneriaeth ag asiantaethau eraill.

Mae Cartrefi Caerffili yn bartneriaid gweithredol yng Ngalwadau Cynadledda Cam-drin Domestig â Heddlu Gwent. Mae Gwasanaethau Tai, Gwasanaethau Cymdeithasol, y Gwasanaeth Prawf, Iechyd a Llamau yn gyfranogwyr gweithredol. Manylir ar y galwadau i Heddlu Gwent ynghylch cam-drin domestig yn ddyddiol ac mae pob asiantaeth yn gyfrifol am edrych ar y wybodaeth a chymryd camau gweithredu priodol er mwyn helpu, cynorthwyo, sicrhau diogelwch y dioddefwr, a lleihau'r perygl o niwed pellach a gwaethygu digwyddiadau. Pan mae staff priodol y gwasanaeth Tai yn cynnal archwiliadau lles ar eu tenantiaid a hefyd yn darparu offer gwella diogelwch er mwyn lleihau'r risg o niwed pellach. Dylid hefyd nodi ei fod yn anodd iawn i unrhyw wasanaeth weithio gyda neu gynnig cymorth i ddioddefwyr pan mae'r cyflawnwr yn dal yn byw yn yr un eiddo, neu'n mynychu cartref y teulu. Gall hyn, yn aml, rhoi'r dioddefwr ac aelodau eraill y teulu, megis y plant, mewn mwy o berygl o niwed a rhaid cymryd pob gofal i atal hyn rhag digwydd. Gellir trefnu cymorth weithiau drwy drydydd parti megis meddyg, ffrind neu aelod o deulu, ond mae hyn yn aml yn anodd.

Mae unrhyw unigolyn sy'n dod i'r Gwasanaeth Tai ac yn gwneud cais am ailgartrefu am resymau sy'n ymwneud â cham-drin domestig a/neu drais yn cael eu cyfeirio at y Gwasanaeth Atebion Tai. Bydd y Gwasanaeth Atebion Tai yn ystyried amgylchiadau'r unigolyn ym mhob achos a gall ddarparu cyngor a/neu gymorth priodol o dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014 neu Bolisi Dyraniad Cyffredin ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili.

Mewn rhai achosion eithriadol lle nad yw'n ddiogel i denant aros yn ei gartref o ganlyniad i risg uchel o niwed sydyn ac mae hyn yn cael ei gefnogi gan weithwyr proffesiynol priodol, mae'n bosibl y bydd rhaid darparu lleoliad dros dro mewn argyfwng ac ystyried trosglwyddiad brys. Bydd ceisiadau o'r natur hwn yn cael eu harchwilio a'u hystyried ar sail bob achos yn unigol, yn unol â Gweithdrefn Cofnodi Dewisol Rheoli Achosion Cartrefi Caerffili.

Bydd pob achos arall o gam-drin domestig a/neu drais lle na chafwyd cais am ailgartrefu yn cael ei ystyried â chydymdeimlad a bydd unrhyw gamau priodol neu gymorth y canfyddir yn angenrheidiol yn cael eu cymryd a/neu eu cynnig. Gallai hyn gynnwys atgyfeiriad a'u cyfeirio at asiantaethau priodol, newid y cloeon, gwella diogelwch, dileu costau am ddifrod i'r eiddo ac ati.

Os oes plant y mae eu diogelwch a'u lles o bosibl mewn perygl o ganlyniad i gam-drin domestig, bydd CBSC yn dilyn Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru Gyfan a

11 Digwyddiadau sy'n ymwneud â chasineb

Ystyrir digwyddiadau sy'n ymwneud â chasineb i fod yn unrhyw weithred sydd â'r bwriad neu'r effaith o amddifadu unrhyw berson neu grŵp o bobl o'r cyfle i fyw yn eu cartrefi mewn heddwch, neu o'r cyfle i ddefnyddio gwasanaethau/ cyfleusterau lleol, ni waeth eu gwreiddiau ethnig, rhyw, oed, statws priodasol, tueddfryd rhywiol, anabledd, ailbeniad rhywedd, crefydd neu ddiffyg cred, defnydd o'r Gymraeg, BSL ac ieithoedd eraill, cenedl, cyfrifoldeb dros unrhyw ddibynyddion neu unrhyw reswm arall nad oes modd ei gyfiawnhau.

Ni fydd Cartrefi Caerffili yn goddef unrhyw fath o ddigwyddiad casineb a bydd yn gweithredu yn erbyn unrhyw denant, lesddeiliad neu berchen-feddiannydd sy'n achosi gofid i unigolyn oherwydd unrhyw un o'r nodweddion y rhestrwyd uchod. Bydd Cartrefi Caerffili yn gweithio'n agos gyda'r Heddlu a grwpiau adnabyddus eraill er mwyn ymdrin ag ymddygiad o'r fath.

Yn ogystal, bydd Cartrefi Caerffili, wrth dderbyn cwynion o ddigwyddiadau casineb, gyda chaniatâd yr achwynydd, yn gwneud atgyfeiriad drwy www.reporthate.victimsupport.org.uk, a/neu'n cysylltu â Thîm Trosedd Casineb neu unrhyw asiantaeth arall y gall ddarparu gwasanaethau arbenigol am ystyriaeth a chyngor.

Mae sawl ffurf o ddigwyddiadau sy'n ymwneud â chasineb, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol:

- Ymddygiad difriol, bygythiol neu sarhaus
- Bygythiadau o drais
- Ymosodiad corfforol
- Graffiti anffafriol
- Galwadau ffôn difriol
- Tanau bwriadol neu ymgais i greu tanau bwriadol
- Fandaliaeth
- Cwynion yr ailadroddir a chwynion di-sail yn erbyn tenant neu grŵp o denantiaid
- Gweithredoedd neu weithgareddau y bwriedir i atal person rhag meddiannu eiddo penodol
- Gosod sbwriel, carthion neu ddeunyddiau ymosodol ger tŷ'r achwynydd neu yn nhŷ'r achwynydd.

Mae'r polisi uchod yn arddangos ymrwymiad Cartrefi Caerffili a'i agwedd ar holl elfennau Cydraddoldeb ac yn ategu'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol sy'n cael ei yrru gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a deddfwriaeth Cydraddoldeb blaenorol eraill.

12 Rhannu gwybodaeth

Er mwyn i'r polisi ymddygiad gwrthgymdeithasol fod yn llwyddiannus, mae Cartrefi Caerffili yn ymwybodol bod rhaid cael protocol rhannu gwybodaeth effeithiol rhwng yr holl asiantaethau partner. Mae Cartrefi Caerffili a'i swyddogion yn

ymwybodol o'r darpariaethau statudol yn unol ag Adran 115 o Ddeddf Trosedd ac Anrhefn 1998 a Deddf Diogelu Data 1998.

Dan Adran 115, gall unrhyw berson (p'un ai'n unigolyn preifat neu'n aelod o gorff cyhoeddus) ddatgelu gwybodaeth yn gyfreithiol, lle bo angen, neu'n fanteisiol, at ddibenion unrhyw ddarpariaethau'r Ddeddf, i Awdurdod perthnasol neu i unigolyn sy'n gweithredu ar ran Awdurdod o'r fath, hyd yn oed pe na fyddai ganddo ef neu ganddi hi'r grym hwn fel arall. O dan y Ddeddf, mae 'Awdurdod perthnasol' yn golygu Prif Swyddogion ardal yr Heddlu, yr Awdurdod Lleol, y Gwasanaeth Prawf a'r Bwrdd Iechyd Lleol.

Mae gan CBSC brotocol ffurfiol ar gyfer rhannu gwybodaeth â Heddlu Gwent ac yn defnyddio hwn i gael gwybodaeth bersonol neu wybodaeth ddedfrydu. Gofynnir am wybodaeth gan Heddlu Gwent lle y gall gweithredoedd gwrthgymdeithasol/niwsans tenant, preswlydd neu lesddeiliad gael eu cysylltu â swyddogaeth Rheoli Tai Cartrefi Caerffili.

Bydd yr Adran Gorfodi Tenantiaeth ond yn rhannu gwybodaeth ag asiantaeth arall os oes gennym ganiatâd i wneud hynny; os yw'n ofynnol i ni wneud hynny yn gyfreithiol; os yw'n angenrheidiol i ni wneud hynny er mwyn atal niwed i rywun arall neu atal trosedd ac anrhefn.

13 Cyfrinachedd

Dylai cwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol gael eu trin yn gwbl gyfrinachol. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd adegau pan na ellir bwrw ymlaen ag achosion heb ddatgelu hunaniaeth yr achwynydd. Mewn achosion fel y rhain, dylid gan amlaf gael caniatâd gan yr achwynydd cyn gweithredu.

Er mwyn diogelu cyfrinachedd achwynydd, mae'r Adran Gorfodi Tenantiaeth yn defnyddio cronfa ddata ddiogel i gofnodi a storio gwybodaeth am yr achwynydd. Pan fydd ffeil achwynydd wedi'i chau (copi papur) caiff ei sganio er mwyn creu ffeil gyfrifiadurol. Caiff y ffeil bapur ei chadw am gyfnod penodol er mwyn archwilio'r dogfennau a sganiwyd cyn iddi gael ei dinistrio. Caiff y ffeil a sganiwyd ei chadw ar gronfa ddata ddiogel. Mae Polisi Cadw Cofnodion CBSC yn datgan bod rhaid cadw ffeiliau'r Adran Gorfodi Tenantiaeth am gyfnod o chwe blynedd.

14 Recordio Galwadau Ffôn

Mae'r Adran Gorfodi Tenantiaeth yn recordio pob galwad ffôn. Caiff y galwadau eu storio ar system ddiogel y gellir cael mynediad iddi gan staff Gorfodi Tenantiaeth yn unig. Mae galwadau'n cael eu recordio am y rhesymau canlynol:

- Monitro ansawdd y galwad a'r gwasanaeth cwsmeriaid
- Hwyluso hyfforddiant staff
- Gwirio'r hyn a ddywedwyd petai anghydfod neu gwyn
- Amddiffyn staff rhag ymddygiad ymosodol
- Gwirio cytundebau cwsmeriaid yn ystod gofynion gwasanaeth penodol

Bydd yr holl alwadau yn cael eu cadw am o leiaf 12 mis ac yna'n cael eu dileu ar ôl 24 mis.

15 Hyfforddi staff ynghylch ymddygiad gwrthgymdeithasol

Mae Cartrefi Caerffili wedi ymrwmo i hyfforddi ei staff ac i ddatblygiad parhaus o'i staff. Bydd Swyddogion Gorfodi Tenantiaeth yn derbyn diweddariadau ynghylch y datblygiadau cyfreithiol diweddaraf o gyfraith achos a deddfwriaeth newydd. Byddant hefyd yn derbyn hyfforddiant diweddar gan y Cyfreithiwr mewnol yn ôl yr angen. Bydd staff yr Adran Gorfodi Tenantiaeth hefyd yn mynychu hyfforddiant sy'n briodol i'w rôl e.e. newidiadau ym mecanweithiau cymorth, newidiadau deddfwriaethol i gefnogi gwasanaethau, ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau newydd sydd ar gael, codi ymwybyddiaeth o unrhyw analluogrwydd sy'n effeithio ar ffyrdd o fyw ac ati.

16 Monitro ymddygiad gwrthgymdeithasol

Bydd pob cwyn sy'n cael ei adrodd am ymddygiad gwrthgymdeithasol neu niwsans gan gymdogion yn cael eu cofnodi, yn cael cyfeirnod unigryw ac fe'i hymdrinnir yn unol â Pholisi a Gweithdrefn Ymddygiad Gwrthgymdeithasol Cartrefi Caerffili. Bydd pob cwyn yn cael ei chydabod, ei graddio a'i hymchwilio. Os yw achwynydd neu gyflawnwr honedig yn anhapus â'r camau gweithredu a gymerwyd, yna gallant wneud cwyn i'r Uwch-swyddog Tai (Gwasanaethau Cwsmeriaid), neu ddefnyddio Gweithdrefn Cwynion Corfforaethol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili i wneud atgyfeiriad i Ombwdsman y Llywodraeth Leol.

Bydd Swyddogion Gorfodi Tenantiaeth yn cynnal adolygiadau achos rheolaidd â'i rheolwr er mwyn adolygu eu gwaith a rheoli eu llwyth gwaith.

Caiff Arolygon Boddhad eu hanfon at y mwyafrif o'r achwynwyr (ac eithrio atgyfeiriadau gam asiantaethau) a chaiff yr ymatebion eu dadansoddi'n chwarterol ac yn flynyddol.

16.1 Dangosyddion Perfformiad

Mae'r Adran Gorfodi Tenantiaeth ar hyn o bryd yn cael ei monitro ar sail y dangosyddion canlynol:

- Gweithredoedd cyfreithiol a gymerwyd sydd wedi arwain at Orchymyn Llŷs. Bydd hyn yn rhesymol ac yn gymesur â nifer yr atgyfeiriadau sydd yn dod i law ac ni fydd yn fwy na 2% yr holl atgyfeiriadau.
- Defnydd eithaf o atgyfeiriadau at y gwasanaethau cymorth.
- Bydd y boddhad o ran y modd yr ymdrinnir â chwynion gan yr Adran Gorfodi Tenantiaeth yn cael ei gynnal i safon uchel ac ni fydd yn llai na 90%.

Caiff ffactorau eraill eu monitro hefyd, gan gynnwys y nifer a'r math o atgyfeiriadau sy'n dod i law bob blwyddyn a chydabod atgyfeiriadau a gwneud cysylltiad o fewn yr amserlenni a nodwyd yn y weithdrefn.

Gellir addasu dangosyddion perfformiad i adlewyrchu natur newidiol y gwasanaeth.

17 Adolygiad

Bydd y ddogfen hon yn cael ei hadolygu pan fydd newidiadau mewn deddfwriaeth, canllawiau ac arferion da yn gorfodi hynny.

RHAN 2 - DATGANIAD O WEITHDREFNAU

1 Nodau ac amcanion gweithredu

Amcanion Cartrefi Caerffili mewn perthynas â'r gweithdrefnau hyn yw:

- Sicrhau bod gan yr achwynydd a'r cyflawnwr ddealltwriaeth lawn o'r prosesau a ddilynwyd mewn perthynas â chwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol.
- Sicrhau bod yr achwynydd, p'un ai'n denant diogel, lesddeiliad neu fel arall, yn deall y bydd Cartrefi Caerffili fel landlord yn cymryd pob cwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans o ddifrif.
- Sicrhau bod yr achwynydd yn ymwybodol o'r cymorth y gall Cartrefi Caerffili ei ddarparu er mwyn cefnogi a diogelu'r achwynydd a'i deulu yn ystod y broses.
- Sicrhau bod yr achwynydd, os yn denant, yn deall ei ddyletswyddau fel tenant a rôl Cartrefi Caerffili fel landlord.
- Sicrhau y rhoddir manylion am y swyddog enwebedig neu'r cyswllt sy'n ymdrin â'r gwyn i'r achwynydd a'r cyflawnwr.
- Sicrhau bod y cyflawnwr yn cael y cymorth priodol er mwyn mynd i'r afael ag ymddygiad annerbyniol drwy ymdrin â'r rhesymau gwaelodol a'r anghenion cymorth nas bodlonwyd.
- Sicrhau bod y cyflawnwr yn deall canlyniadau ei ymddygiad a'r camau y gall Cartrefi Caerffili eu cymryd er mwyn datrys y problem.

2 Cyfrinachedd

Dylai cwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans gael eu trin yn gwbl gyfrinachol. Fodd bynnag, bydd adegau pan na ellir bwrw ymlaen ag achosion heb ddatgelu hunaniaeth yr achwynydd. Mewn achosion fel y rhain, dylid gan amlaf gael caniatâd gan yr achwynydd cyn gweithredu.

Rhoddir gwybod i achwynwyr y gall fod rhaid i unrhyw wybodaeth sy'n dod i law Cartrefi Caerffili mewn perthynas ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans a chyflawnwr trydydd parti gael ei datgelu o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Fodd bynnag, pan wneir cais am ddatgeliad, bydd CBSC, fel deiliaid cyfreithiol o'r wybodaeth honno, yn ystyried pob achos yn ôl ei rinweddau a chan cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 1998 bydd yn sicrhau bod buddion yr achwynydd uwchlaw popeth arall.

Mewn amgylchiadau lle mae Cartrefi Caerffili wedi ymdrin ag achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans drwy'r broses gyfreithiol, yna bydd penderfyniad yn cael ei wneud o ran a yw'r materion sydd ynghlwm yn cael eu datgelu i'r cyfryngau er budd y cyhoedd. Mewn amgylchiadau o'r fath, bydd pob achos yn cael ei benderfynu ar ei rinweddau gan ystyried yr holl elfennau.

3 Gwneud cwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol

Gellir gwneud cwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol naill ai'n ysgrifenedig neu ar lafar gan naill ai'r achwynydd yn uniongyrchol, ei gynrychiolydd neu aelod o deulu yn dibynnu ar ei amgylchiadau.

Gellir gwneud cwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n ymwneud â thenantiaid presennol Cartrefi Caerffili, lesddeiliaid a chyn-denantiaid sydd â chyfamodau caethiwus a rhentwyr/perchenogion yn unrhyw Swyddfa Dai Ardal neu Gymdogaeth Cartrefi Caerffili neu'n uniongyrchol i'r Adran Gorfodi Tenantiaeth. Gellir gwneud cwyn yn bersonol, yn ysgrifenedig, dros y ffôn neu drwy wefan CBSC www.caerphilly.gov.uk Gellir dod o hyd i restr lawn o'r manylion cyswllt yn Rhan 2 - Adran 9.

Dylai tenantiaid Cartrefi Caerffili fod yn ymwybodol y dylent wneud eu cwyn yn y lle cyntaf i'w swyddfa dai leol os yw'r gwyn yn erbyn tenant arall, aelod o'u teulu a/neu ymwelydd â'u heiddo neu'r ardal.

Bydd pob cwyn ynghylch ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans yn cael ei chyfeirio at yr Adran Gorfodi Tenantiaeth at ddibenion Gwybodaeth/Monitro Perfformiad. Bydd cwynion o natur cyffredinol a'r digwyddiadau llai difrifol o ymddygiad gwrthgymdeithasol yn cael eu cyfeirio at Swyddfeydd Tai'r Ardal a'r Gymdogaeth i'w hymchwilio. Gweler tudalen 5 am enghreifftiau. Bydd yr Adran Gorfodi Tenantiaeth yn ymchwilio i gwynion ynghylch achosion mwy difrifol o ymddygiad gwrthgymdeithasol. Bydd cwynion sy'n cael eu cyfeirio yn anghywir at yr Adran Gorfodi Tenantiaeth yn cael eu hailgyfeirio fel sy'n briodol.

Dylid adrodd am gwynion rhwng berchen-feddiannydd i Swyddog Diogelu Cymunedol CBSC, a fydd yn trefnu, lle bo'n berthnasol, i gydlynu ymateb ar ran CBSC.

Mae'n debygol y gofynnir i denantiaid, wrth adrodd am weithredoedd sy'n ymwneud ag ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans honedig, ddarparu llawer o fanylion i gynorthwyo'r swyddog ymchwilio sy'n ymdrin â'u cwyn. Mae'r canlynol yn enghreifftiau o rai o'r cwestiynau y gofynnir:

- Beth sydd wedi digwydd?
- Ble ddigwyddodd hyn?
- Pryd ddigwyddodd hyn?
- Pwy oedd yn gysylltiedig â'r digwyddiadau?

Er nad yw'n hanfodol bod yr holl wybodaeth uchod yn cael eu cynnwys wrth wneud cwyn, bydd yn helpu'r Adran Gorfodi Tenantiaeth i ymdrin â'r cwynion yn fwy effeithiol. Dylid cadw tudalennau o ddyddiaduron neu luniau sy'n cofnodi'r digwyddiadau er mwyn casglu gwybodaeth a gellir eu defnyddio fel tystiolaeth mewn unrhyw achos cyfreithiol.

Cyfeirir cwynion sy'n cael eu cyflwyno'n anhysbys i Gartrefi Caerffili at yr Adran Archwilio Mewnol i'w cofnodi, ac yna cânt eu trosglwyddo i'r adrannau perthnasol. Os yw achosion o'r fath yn honni ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n cynnwys tenantiaid, lesddeiliaid a rhentwyr/perchenogion preifat y gall eu hymddygiad gael eu cysylltu â rôl Cartrefi Caerffili fel landlord cymdeithasol, byddant yn cael eu trosglwyddo i'r Adran Gorfodi Tenantiaeth, a fydd yn ymchwilio lle mae'n ymarferol i wneud hynny. Gall hyn gynnwys trafod ag asiantaethau eraill i weld a oes ganddynt unrhyw fanylion am ddigwyddiadau.

4 Graddio ac asesu cwyn

Ar ôl i'r Adran Gorfodi Tenantiaeth dderbyn atgyfeiriad gwrthgymdeithasol/niwsans, bydd yn cael ei asesu a'i raddio gan ddefnyddio'r wybodaeth a ddarperir, gan ystyried yr amgylchiadau a difrifoldeb y sefyllfa. Dylai'r broses hon ddigwydd o fewn 5 diwrnod gwaith ar ôl cael yr atgyfeiriad cwyn cychwynnol.

Mae'r canlynol yn ganllaw i sut y gall cwynion am ymddygiad gwrthgymdeithasol/niwsans gael eu graddio. Bydd pob cwyn yn cael ei graddio yn ôl y wybodaeth a ddarparwyd i gychwyn.

CWYN GRADD 1

- Trais corfforol
- Digwyddiadau sy'n ymwneud â chasineb
- Cam-drin domestig

CWYN GRADD 2

- Cam-drin geiriol ac ysgrifenedig
- Aflonyddwch, bygythiadau ac ymddygiad bygythiol
- Fandaliaeth a difrod i eiddo
- Cam-ddefnyddio sylweddau - cyffuriau ac alcohol

CWYN GRADD 3

- Sŵn

CWYN GRADD 4

Gweithredoedd bychan nad ydynt yn cael eu hystyried yn torri amodau'r cytundeb tenantiaeth yn ddifrifol neu lle mae achos cyfreithiol yn debygol o fod yn amhriodol. Maent yn cynnwys:

- Niwsans yr achosir gan anifeiliaid anwes ac anifeiliaid (heblaw am niwsans mewn perthynas â sŵn) e.e. bridio, aroglau a baw anifeiliaid
- Sbwriel, gollwng sbwriel a thipio anghyfreithlon
- Gerddi e.e. gerddi anniben, sbwriel, cynnau coelcerthi
- Camddefnyddio ardaloedd cyffredin neu fannau cyhoeddus e.e. gemau i blant, chwarae gemau, parcio heb ganiatâd ar lecynnau gwyrdd.
- Niwsans yr achosir gan gynnal busnes e.e. prynu/ gwerthu/ trwsio ceir
- Anghydfodau ffiniau
- Anghydfodau parcio

Ni fydd y materion hyn yn cael eu hymchwilio iddynt gan yr Adran Gorfodi Tenantiaeth - gweler y Datganiad o Bolisi - adran 4.0.

CWYN GRADD 5

Digwyddiadau o ymddygiad gwrthgymdeithasol nad ydynt yn ymwneud yn uniongyrchol â rheoli tai, ond sydd angen cynnwys adrannau neu asiantaethau eraill. Gallai hyn ymwneud â chwynion croes deiliadaeth.

- Ymddygiad Troseddol

Er bydd pob cwyn yn cael ei graddio ar sail y wybodaeth a ddarperir, amgylchiadau'r achos a difrifoldeb yr ymddygiad gwrthgymdeithasol, bydd pob achos yn amodol ar adolygiad parhaus a lle bo angen, yn adlewyrchu'r sefyllfa bresennol, difrifoldeb y broblem (os yn berthnasol) ac anghenion newidiol yr achwynydd.

Bydd achosion sy'n cael eu graddio'n uwch yn cael blaenoriaeth ac ymatebir iddynt yn gynt os oes angen i'r achos gael ei flaenoriaethu.

5 Ymchwilio i gwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol

Bydd pob ymateb i ddigwyddiadau o ymddygiad gwrthgymdeithasol/ niwsans yn gymesur, yn briodol ac yn rhesymol. Mae'r Adran Gorfodi Tenantiaeth yn defnyddio dull cynyddrannol, lle bo'n briodol, i ddatrys unrhyw gwynion drwy gynnig cyngor, cymorth a, os oes angen, atgyfeiriadau i'r asiantaeth cymorth briodol gyda'r nod o leihau'r ymddygiad gwrthgymdeithasol. Fodd bynnag, os nad yw hyn yn briodol yna bydd modd defnyddio atebion cyfreithiol.

5.1 Cyfweld â'r Achwynnydd

Ar ôl derbyn y gwyn cychwynnol am ymddygiad gwrthgymdeithasol gan yr Adran Gorfodi Tenantiaeth, bydd Swyddog yn cysylltu â'r achwynnydd o fewn 5 diwrnod gwaith er mwyn trefnu i gynnal cyfweiliad asesu. Bydd achosion sy'n cael eu graddio'n uwch yn cael blaenoriaeth a chysylltir â'r achwynwyr yn gynt. Gellir cysylltu â'r achwynnydd dros y ffôn, drwy ymweld â'r cartref neu drwy e-bost.

Bydd y cyfweiliad cychwynnol hwn yn caniatáu i'r Swyddog wneud y canlynol:

- Esbonio'r weithdrefn i'r achwynnydd
- Cadarnhau graddfa'r gwyn, yn unol â'i difrifoldeb
- Nodi dull priodol o gyfathrebu
- Nodi pecynnau cymorth, os yn briodol
- Cytuno ar gynllun gweithredu
- Gosod amserlenni a thargedau realistig i gwblhau'r broses
- Cwblhau asesiad effaith - gweler Atodiad 1

Yn ystod y cyfweiliad cychwynnol, gofynnir i'r achwynnydd ddarparu gwybodaeth am y ffeithiau a'r gwyn a darparu unrhyw dystiolaeth gynorthwyol os oes modd. Gellir gwneud y cyswllt cyntaf yng nghartref yr achwynnydd, mewn man arall os oes well ganddo, dros y ffôn neu mewn e-bost. Ni fydd unrhyw gamau yn cael eu cymryd hyd nes ar ôl siarad â'r achwynnydd, oni bai bod difrifoldeb y sefyllfa yn drech na hyn. Mae'r holl gwynion yn gyfrinachol ac yn y mwyafrif o achosion, ni fydd hunaniaeth yr achwynnydd yn cael ei ddatgelu i'r cyflawnwr oni bai bod yr achwynnydd wedi cytuno i hynny. Mae sefyllfaoedd lle mae'n anodd iawn cadw manylion yr achwynnydd yn gyfrinachol o ganlyniad i natur y gwyn a bydd hyn yn cael ei esbonio i'r achwynnydd. Os cychwynnir ag achos cyfreithiol mae'n anodd iawn cadw hunaniaeth yr achwynnydd yn gyfrinachol.

Gofynnir i'r achwynnydd hefyd gadw cofnod o unrhyw ddigwyddiadau pellach. Bydd y Swyddog yn darparu dyddiadur i'r achwynnydd er mwyn cofnodi unrhyw ddigwyddiadau newydd. Mae'r dyddiadur niwsans yn bwysig iawn i asesu newidiadau yn ymddygiad y cyflawnwr honedig a darparu gwybodaeth hanfodol os bydd achos llys. Os nad oes modd i rywun gwblhau'r dyddiadur niwsans, gellir trefnu iddo gysylltu â'r Adran Gorfodi Tenantiaeth a fydd yn cofnodi'r wybodaeth ar ei ran, neu gellir cytuno ar drefniadau eraill megis aelod o deulu yn cofnodi'r wybodaeth ar ei gyfer. Mae'n bwysig bod gan yr Adran Gorfodi Tenantiaeth gydweithrediad llawn yr achwynnydd yn ystod yr ymchwiliad a'u bod yn cydweithio i ddatrys y gwyn. Mae'n aml yn amhosibl datrys cwyn heb gydweithrediad yr achwynnydd, sy'n hanfodol ar gyfer datrys y problemau y maen nhw wedi gwneud cwyn amdanynt. Bydd y Swyddog yn sicrhau ar bob adeg bod yr achwynnydd ac

unrhyw dystion yn teimlo eu bod yn rhan o'r broses cwyn a bod cymorth a chefnogaeth yn cael eu cynnig iddynt os oes eu hangen arnynt i'w helpu drwy'r hyn y gall fod yn adeg llawn straen. Bydd y Swyddog yn cynnal cyswllt rheolaidd er mwyn diweddarau'r achwynydd.

Os nad yw'r achwynydd yn dymuno cymryd unrhyw gamau pellach, bydd y cyflawnwr honedig, yn y mwyafrif o amgylchiadau, yn cael gwybod am y gwyn. Ni fydd y manylion ynghylch pwy sydd wedi gwneud y cwyn yn cael eu datgelu.

5.2 Ymchwiliadau Ehangach

Bydd gwiriadau yn cael eu gwneud o gofnodion y gwasanaeth Tai er mwyn pennu a yw naill barti yn adnabyddus i'r Adran Gorfodi Tenantiaeth. Gall hyn hefyd roi gwybodaeth ynghylch y camau gweithredu gan adrannau eraill o fewn y gwasanaeth Tai, cysylltiadau blaenorol, cymorth/bregusrwydd naill barti, y potensial i gyfuno gweithredoedd ac ati. Gall gwybodaeth am y dioddefwr yn ogystal â'r cyflawnwr fod yn ddefnyddiol wrth lunio camau gweithredu i helpu i ddatrys y sefyllfa. Gall camau presennol neu flaenorol gan adrannau Tai eraill helpu i gyflymu'r broses a gall y gweithredoedd gael eu cyfuno.

Gall yr Adran Gorfodi Tenantiaeth wneud ymchwiliadau pellach yn dibynnu ar natur y gwyn. Gall hyn gynnwys cysylltu ag asiantaethau eraill megis yr Heddlu, y Gwasanaethau Cymdeithasol, a Caerffili Saffach ac ati am wybodaeth sydd, neu y gall fod yn berthnasol i'r ymchwiliad. Byddai hyn yn helpu i ddeall yr anghenion/gwendidau, ymddygiad blaenorol (troseddol neu fel arall) o naill barti, i helpu i ddatblygu camau gweithredu, y gall gynnwys gweithio amlasiantaeth i leihau/datrys y sefyllfa.

5.3 Cyfweld â'r cyflawnwr honedig

Yn y mwyafrif o achosion, bydd y Swyddog yn ymweld â'r cyflawnwr honedig er mwyn trafod y gwyn. Penderfynir ble a phryd y bydd y cyfweliad yn digwydd yn ôl natur y gwyn. Rhoddir cyfle i'r cyflawnwr roi ei safbwynt ynghylch y digwyddiad sydd wedi arwain at rywun yn gwneud cwyn amdano ac unrhyw ffactorau y maen nhw'n credu sy'n berthnasol i'r ymchwiliad.

Bydd y dull dilynol i ddatrys y gwyn yn amrywio ond gall gynnwys:

- cyswllt rheolaidd â'r cyflawnwr honedig a/neu ymweld â'r cyflawnwr honedig yn rheolaidd
- llythyrau
- cyfryngu
- atgyfeiriad at asiantaethau cymorth
- gwaith amlasiantaeth
- rhybudd terfynol
- os na ellir datrys y problemau yn foddhaol, ystyrir camau gweithredu cyfreithiol.
- cau achosion

Gweler Rhan 1 Datganiad o Bolisi - Adrannau 6, 7 ac 8 am restr o gamau gweithredu y gallai fod ar gael.

5.4 Tystiolaeth

Rhaid i unrhyw gamau sy'n cael eu cymryd fod yn rhesymol, yn gymesur ac yn unol â difrifoldeb y gwyn. Rhaid cael tystiolaeth o'r ymddygiad y gwnaed cwyn amdano cyn gweithredu. Mae angen i achwynwyr gydweithredu â'r ymchwiliad a helpu i gasglu tystiolaeth drwy gadw cofnod o'r digwyddiadau ac ati.

Er mwyn cymryd camau cyfreithiol rhaid i'r dystiolaeth fodloni trothwy'r baich profi sifil - yr hyn sy'n debygol. Nid hwn yw'r unig ffactor sydd angen ei ystyried. Bydd hefyd rhaid ystyried rhesymoldeb, cymesuredd, difrifoldeb y digwyddiad(au) a'r tebygolrwydd y bydd yn digwydd eto cyn cychwyn unrhyw weithgaredd cyfreithiol. Bydd y materion hyn yn cael eu trafod yn llawn â'r Gwasanaethau Cyfreithiol, y swyddog ymchwilio a'r Rheolwr Gorfodi Tenantiaeth. Mewn rhai amgylchiadau mae'n bosibl mai camau cyfreithiol bydd y camau cyntaf i'w cymryd o ganlyniad i ddifrifoldeb y digwyddiad yr adroddwyd amdano.

Mae'r rhesymau dros beidio â gweithredu yn cynnwys y canlynol:

- Dod i ddeall na wnaeth y digwyddiad ddigwydd
- Dim digon o dystiolaeth i fodloni'r baich profi sifil
- Nid yw'r materion y gwnaed cwyn amdanynt yn ymddygiad gwrthgymdeithasol
- Mae'r ffaith bod yr achwynydd a/neu'r tyst heb gydweithio wedi atal ymchwiliad trylwyr

Mewn achosion lle nodir esgeulustod neu gam-drin posibl o blant, bydd y Swyddog, yn unol â Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru Gyfan, yn gwneud atgyfeiriad i Adran Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth y Gwasanaethau Cymdeithasol lle bydd yr atgyfeiriad yn cael ei asesu. Mewn perthynas â diogelu oedolyn, bydd atgyfeiriad yn cael ei wneud i'r Adran Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth lle bydd yr atgyfeiriad yn cael ei asesu a'i gyfeirio at y gwasanaeth priodol, megis Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed, Pobl Hŷn, Cyffuriau ac Alcohol ac ati.

6 Cefnogi Achwynwyr

Drwy gydol y broses cwyno, bydd y Swyddog yn cefnogi'r achwynydd mewn gwahanol ffyrdd, o wneud atgyfeiriadau i asiantaethau cymorth i gadw cysylltiad rheolaidd er mwyn rhoi sicrwydd i'r achwynydd.

Ar adegau, bydd angen cymryd camau cyfreithiol yn erbyn person, gan nad yw ymyriadau eraill wedi datrys y broblem neu mae'r sefyllfa yn gofyn am y dull hwn o weithredu. Os yw achos llys yn angenrheidiol, bydd achwynwyr yn cael cynnig cymorth a chefnogaeth yn ystod y cyfnod llawn straen hwn. Er mwyn i'r camau gweithredu fod yn llwyddiannus, byddwn gan amlaf yn gofyn am ddatganiadau gan dystion annibynnol ac i achwynwyr fod yn barod i fynd i'r llys, os oes angen, er mwyn cadarnhau'r hyn y maent wedi'i weld neu wedi clywed sydd wedi digwydd. Bydd Cartrefi Caerffili yn cynnig cymorth a chefnogaeth yn ystod pob rhan o'r broses. Mewn amgylchiadau eithriadol, ac os yw'r sefyllfa yn gofyn, bydd Cartrefi Caerffili yn ystyried ailgartrefu'r achwynydd. Bydd y swyddog ymchwilio yn cynnig cymorth a chefnogaeth i'r holl achwynwyr a chynigir gwasanaethau'r Cynllun Cymorth i Dystion i'r rheiny sy'n cytuno i ddarparu datganiadau ffurfiol a mynychu'r llys sirol fel tystion, fel y disgrifir yn Rhan Un - Datganiad o Bolisi - Adran 7.2.

Bydd Swyddogion Gorfodi Tenantiaeth yn gweithio tuag at gasglu tystiolaeth annibynnol a bydd yn gweithredu fel tystion proffesiynol i gefnogi tystiolaeth ail law mewn achosion lle mae achwynwyr yn teimlo o dan fygythiad gan y broses cwyno. Pwrpas hwn yw atal rhoi pwysau gormodol ar yr achwynydd. Fodd bynnag, cydnabyddir bod tystiolaeth ail law yn cario tipyn yn llai o bwysau gan Farnwr Rhanbarth na thystiolaeth tyst uniongyrchol a bydd arwyddocâd hyn yn cael ei egluro'n llawn i'r achwynydd.

7 Monitro achwynwyr am ymddygiad gwrthgymdeithasol

Bydd ffeil achos ar wahân yn cael ei hagar er mwyn cofnodi a gweinyddu pob achos o ymddygiad gwrthgymdeithasol. Rhoddir cyfeirnod i bob dogfen/ffeil a defnyddir y ddogfen/ffeil i gadw cofnod manwl o'r holl ymweliadau, sgysiau ffôn, llythyrau a nodiadau o'r cyfweliadau.

Ar gyfer pob cwyn am ymddygiad gwrthgymdeithasol bydd:

- Cofnod cronolegol o'r holl gamau gweithredu a gymerwyd gan y swyddog ymchwilio. Mae'n bosibl y byddai angen hyn ar gyfer y llys.
- Nodiadau o'r holl ymweliadau, galwadau ffôn, cyfweliadau, copiâu o negeseuon e-bost ac ati. Bydd hyn yn sicrhau bod modd i swyddog arall barhau â'r achos yn absenoldeb y Swyddog sy'n delio â'r achos.
- Yr holl ffurflenni perthnasol a'r dyddiadur wedi'u cwblhau.

Bydd achos yn parhau'n agored hyd nes bod y swyddog ymchwilio'n penderfynu cau'r ffeil. Gall hyn fod â chaniatâd yr achwynydd neu beidio. Ni fydd achos yn cael ei gau yn syth ar ôl gweithredu, ond bydd yn cael ei monitro am gyfnod o amser (o leiaf 4 wythnos) er mwyn sicrhau bod y broblem wedi cael ei datrys yn ddigonol neu wedi'i datrys yn gyfan gwbl. Bydd cyfnod yr amser y mae ffeil yn cael ei monitro yn amrywio o achos i achos yn ddibynnol ar ffactorau megis difrifoldeb y digwyddiad, bregusrwydd yr achwynydd, y camau a gymerwyd, ymchwiliadau parhaus ac ati.

Os oes digwyddiadau pellach yn ystod y cyfnod hwn, bydd angen i'r achwynydd gofnodi'r digwyddiadau hynny a bydd adolygiad o'r gwyn yn cael ei gynnal gyda'r swyddog ymchwilio er mwyn penderfynu'r camau nesaf i'w cymryd. Bydd dull cysylltu yn ystod y cyfnod monitro'n amrywio o achos i achos, ond bydd o hyd yn cael ei gytuno rhwng y swyddog a'r achwynydd. Bydd y camau i'w cymryd yn parhau i ddilyn y broses gynyddrannol (os yw hynny dal yn briodol) a bydd camau gweithredu pellach yn cael eu cymryd yn ôl yr hyn y mae'r swyddog ymchwilio yn ystyried yn addas mewn ymgynghoriad â'r achwynydd. Weithiau, mae'n bosibl y bydd rhaid i'r swyddog gymryd camau nad yw'r achwynydd yn cytuno â nhw neu wrthod cymryd y camau y mae'r achwynydd yn eu dymuno. Ar bob adeg, bydd y swyddog yn rheoli disgwyliadau'r achwynydd yn erbyn rhesymoldeb a chydmesuroldeb y camau i'w cymryd.

8. Cau Achosion

Bydd yr holl achosion yn cael eu cau drwy un o'r rhesymau canlynol:

- Wedi'i ddatrys
- Wedi'i ddatrys - dim cysylltiad gan yr achwynydd
- Heb ei ddatrys
- Heb ei ddatrys - dim cysylltiad gan yr achwynydd

- Wedi'i gau ar gais yr achwynydd
- Dyblygiad
- Rhoddwyd manylion anghywir o'r achwynydd neu'r cyflawnwr
- Nid yw'n gwyn sy'n ymwneud â thai
- Crëwyd ar gam

Mae 'dim cysylltiad' yn cyfeirio at yr achwynydd yn methu ag ymateb i alwadau, ymweliadau na llythyr yn eu cynghori i gysylltu â'r swyddog ymchwilio o fewn 7 niwrnod neu bydd y ffeil yn cael ei chau.

Bydd y swyddog ymchwilio yn penderfynu o dan ba gategori y bydd yr achos yn cael ei gau. Bydd achos yn cael ei gau mewn ymgynghoriad â'r achwynydd (os yn bosibl) ond gellir ei gau heb ganiatâd llawn yr achwynydd. Bydd y math hwn o achos yn cael ei gau o dan y categori **heb ei ddatrys**. Enghraifft o hyn yw pan nad oes unrhyw beth arall y gall CBSC fel sefydliad ei wneud ond mae'r achwynydd yn dymuno cadw'r ffeil yn agored neu'n gwneud cais am gymryd camau nad ydynt yn briodol nac yn gymesur.

Gellir anfon llythyrau i'r naill barti ar gau'r achos, gan roi gwybod iddynt bod y ffeil bellach wedi'i chau ac ni fydd angen cymryd unrhyw gamau pellach. Mae hyn yn ôl disgrisiwn y swyddog ymchwilio. Mae rhesymau dros beidio ag anfon llythyrau yn cynnwys bod y gwyn a'r broses o gau'r achos wedi'u trafod yn llawn â'r achwynydd yn ystod ymweliad terfynol ac nid oes angen anfon llythyr, neu fod y sefyllfa wedi'i ddatrys bellach a bydd llythyr yn debygol o ailgynnau'r problemau. Bydd rhesymau dros beidio ag anfon llythyrau cau'r achos yn cael eu cofnodi yn y ffeil gan y swyddog ymchwilio.

Caiff Arolygon Boddhad eu hanfon at y mwyafrif o'r achwynwyr (ac eithrio atgyfeiriadau gam asiantaethau) a chaiff yr ymatebion eu dadansoddi'n chwarterol ac yn flynyddol. Mae'r holiaduron yn anhysbys ac maent yn cael eu hargraffu ar gefn cardiau post y telir amdanynt ymlaen llaw, felly bydd dim ond angen eu cwblhau a'u postio.

Pan fydd ffeil achwynydd wedi'i chau (copi papur) caiff ei sganio er mwyn creu ffeil gyfrifiadurol. Caiff y ffeil bapur ei chadw am gyfnod penodol er mwyn archwilio'r dogfennau a sganiwyd cyn iddi gael ei dinistrio. Caiff y ffeil a sganiwyd ei chadw ar gronfa ddata ddiogel. Mae Polisi Cadw Cofnodion CBSC yn datgan bod rhaid cadw ffeiliau'r Adran Gorfodi Tenantiaeth am gyfnod o chwe blynedd.

9 Manylion Cyswllt

Swyddfeydd Tai'r Ardal/ Cymdogaeth yw:

Swyddfa Dai Ardal Blaenau Cwm Rhymni
Tŷ Gilfach
Stryd William
Gilfach
Bargod
CF81 8ND
Ffôn: 01443 873535

E-bost: urvaho@caerphilly.gov.uk

Swyddfa Dai Ardal Cymoedd y Dwyrain
5 The Market Place
Y Stryd Fawr:
Coed Duon NP12 1AU

Ffôn: 01495 235229

E-bost: eastvalleyaho@caerphilly.gov.uk

Swyddfa Dai Cymdogaeth Parc Lansbury
45 Cwrt Attlee
Parc Lansbury
Caerffili
CF83 1QU

Ffôn: 02920 860917

E-bost: lansburyparknho@caerphilly.gov.uk

Swyddfa Dai Cymdogaeth Graig-y-Rhacca
Gerddi Grays
Graig-y-Rhacca
Machen
CF83 8TW

Ffôn: 02920 853050

E-bost: graiyrrhaccanho@caerphilly.gov.uk

10. **Argaeledd y polisi a'r weithdrefn**

Mae copïau o Ddatganiad o Bolisi a Gweithdrefn Cartrefi Caerffili a Chrynodeb ar gyfer Ymddygiad Gwrthgymdeithasol ar gael ar gais neu gellir eu gweld ar wefan Cartrefi Caerffili www.caerphilly.gov.uk yn swyddfa'r Adran Gorfodi Tenantiaeth neu mewn Swyddfa Dai leol

This publication is available in Welsh and in other languages and formats on request.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn Gymraeg, ac mewn ieithoedd a fformatau eraill ar gais.

Atodiad 1 - Asesiad o'r Effaith ar y Dioddefwr

Asesiad o'r Effaith ar y Dioddefwr

Enw:	Cyfeiriad:
Rhif yr achos:	Y swyddoq sy'n cynnal yr asesiad:

Lluniwyd y cerdyn sgorio hwn er mwyn eich helpu i nodi dioddefwyr, tystion ac achwynwyr agored i niwed. Dylid ei gwblhau yn ystod yr ymweliad cyntaf. Dylid ei ddefnyddio fel arweiniad, ac ar y cyd â barn bersonol i helpu i ganfod pa gymorth a chatau amddiffyn sydd eu hangen mewn unrhyw sefyllfa posibl. Dylid trafod yr holl gamau y gweithredir yn sgil eich asesiad â'r tyst.

Hanes	1. Ac eithrio'r achlysur hwn - pa mor aml yr ydych yn cael problemau?	5 4 3 2 1	Yn ddyddiol Bron bob dydd Bron bob wythnos Bron bob mis Dim ond ar adegau
	2. A oes hanes rhyngoch chi a'r cyflawnwr/cyflawnwyr?	2 0	Oes Nac oes
	3. A ydych chi'n credu bod y digwyddiadau yn digwydd yn fwy aml a/neu'n gwaethygu?	2 0	Oes Nac oes
	4. A ydych yn adnabod y cyflawnwr/cyflawnwyr?	2 1 0	Maen nhw'n adnabod ei gilydd yn dda Maen nhw'n 'adnabyddus' i'w gilydd Nid ydynt yn adnabod ei gilydd
	5. A oes gan y cyflawnwr (neu ei gyd-gyflawnwyr) hanes neu enw drwg o ran bygythiadau neu aflonyddwch ?	6 4 2 0	Mae'r cyflawnwr neu ei gyd-gyflawnwyr ar hyn o bryd yn aflonyddu'r achwynydd Mae'r cyflawnwr neu ei gyd-gyflawnwyr wedi aflonyddu'r achwynydd yn y gorffennol Nid yw'r cyflawnwr na'i gyd-gyflawnwyr wedi aflonyddu'r achwynydd, ond mae hanes neu enw drwg o aflonyddwch neu ymddygiad treisiol Nid oes gan y cyflawnwr na'i gyd-gyflawnwyr hanes nac enw drwg o aflonyddwch na bygythiadau
	6. A ydych chi wedi rhoi gwybod i unrhyw asiantaethau eraill am yr hyn sydd wedi digwydd? Os ydych, a ydych chi'n hapus i ni drafod y problem hon â nhw? Manylion:	0 1	Oes Nac oes

Bregusrwydd	7. Pa un o'r canlynol rydych chi'n credu y mae'r digwyddiad hwn, a oedd wedi'i dargedu'n fwriadol, yn ei nodi?	4 3 1 0	Chi Eich teulu Eich cymuned Dim un
	8. A ydych chi'n credu bod y digwyddiad hwn yn gysylltiedig â'ch credoau, cenedl, ethnigrwydd, rhywedd, rhyw neu anabledd?	3 0	Oes Nac oes
	9. A oes unrhyw amgylchiadau personol y gallai gynyddu effaith yr ymddygiad gwrthgymdeithasol arnoch chi/ar eich teulu (e.e. problemau personol blaenorol, problemau iechyd)	3 0	Oes Nac oes
	10. Faint o effaith y mae'r hyn sydd wedi digwydd wedi ei cael arnoch?	0 1 2	Dim o gwbl Ychydig o effaith Effaith cymedrol

11. A effeithiwyd ar eich iechyd chi neu ar iechyd rywun arall o ganlyniad i hyn ac unrhyw ddigwyddiad blaenorol? Manylion:	3 3	Iechyd corfforol Iechyd meddwl
CWESTIWN DEWISOL YN SEILIEDIG AR EICH BARN BERSONOL O RAN A YW’N BRIODOL 12. A oes gennych weithiwr cymdeithasol, ymwelydd iechyd neu unrhyw fath arall o gymorth proffesiynol? A oes modd i ni drafod hyn â nhw? Manylion:	0 1	Nac oes Oes
CWESTIWN DEWISOL YN SEILIEDIG AR EICH BARN BERSONOL O RAN A YW’N BRIODOL 13. A oes gennych unrhyw ffrindiau neu deulu sy’n eich cefnogi?	3 3 1 0	Mae'r achwynydd yn byw ar ben ei hun ac mae'n ynysig Mae'r achwynydd yn ynysig o bobl y gall gynnig cymorth Mae gan yr achwynydd sawl person i ddibynnu arnynt am gymorth Mae gan yr achwynydd rwydwaith agos o bobl i ddibynnu arnynt am gymorth
14. Ar wahân i unrhyw effaith arnoch chi, a ydych yn credu bod unrhyw un arall wedi cael ei effeithio gan yr hyn sydd wedi digwydd? Manylion:	1 3 0	Eich teulu Eich cymuned leol Arall
CYFANSWM Y SGÔR		

Yn seiliedig ar y ffactorau hyn a'ch barn bersonol, addaswch y sgôr yn ôl yr hyn sy'n briodol

Isel 0 4 8 12 16 20 22 24 26 28 30 Uchel
Canolradd

ISEL:	0 -16	Camau gweithredu yr argymhellir Cynnig camau i wella diogelwch	
CANOLRADD:	16 – 24	Cynnig camau i wella diogelwch Ystyried atgyfeiriadau am gymorth:	Cefnogi Pobl Cymorth yn ôl yr Angen Cymorth i Ddioddefwyr drwy Connect Gwent
UCHEL:	24 -30	Cynnig camau i wella diogelwch Cynnig Cadwyn Ddrws Ystyried gosod Teledu Cylch Cyfyng allanol mawr drwy TEM a Diogelwch Cymunedol Ystyried atgyfeiriad at Wardeiniaid Diogelwch Cymunedol Os yn briodol, cysylltu â'r Heddlu Ystyried atgyfeiriadau am gymorth:	Cefnogi Pobl Cymorth yn ôl yr Angen Cymorth i Ddioddefwyr drwy Connect Gwent

A oes angen llety argyfwng?

Nid yw hon yn rhestr hollgynhwysol o gamau gweithredu a gellir gwneud camau/atgyfeiriadau eraill yn ôl yr angen

